

Návrh optimalizace daňového zatížení příjmů studentů České a Slovenské republiky

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

doc. Ing. Danuše Nerudová, Ph.D.

Janka Tkáčová

Brno 2016

Na tomto mieste by som chcela poďakovať vedúcej mojej bakalárskej práce doc. Ing. Danuši Nerudovej, Ph.D. za ústretovosť a príkladné vedenie, rady a pripomienky. Veľká vďaka patrí aj mojej rodine, priateľovi a všetkým známym a kamarátom, ktorý ma pri písaní tejto práce, ale aj počas celého môjho štúdia na Mendelovej univerzite podporovali.

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som prácu: **Návrh optimalizace daňového zatížení příjmů studentů České a Slovenské republiky** vypracovala samostatne a všetky použité zdroje a informácie sú uvedené v zozname použitej literatúry. Súhlasím, aby moja práca bola zverejnená v súlade s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v znení neskorších predpisov, a v súlade s platnou *Směrnici o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Som si vedomá, že sa na moju prácu vzťahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brne má právo na uzatvorenie licenčnej zmluvy a užitie tejto práce ako školského diela podľa § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Ďalej sa zaväzujem, že pred spísaním licenčnej zmluvy o využití diela inou osobou (subjektom) si vyžiadam písomné stanovisko univerzity o tom, že predmetná licenčná zmluva nie je v rozpore s oprávnenými záujmami univerzity, a zaväzujem sa uhradiť prípadný príspevok na úhradu nákladov spojených so vznikom diela, a to až do ich skutočnej výšky.

V Brne dňa 23. mája 2016

Abstract

Tkáčová, Janka. Proposal of optimization tax burden Czech and Slovak students, Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2016.

The bachelor thesis deals with tax burden optimization of incomes Czech and Slovak students. In the theoretical part, the basic terminology of tax system and labour law is described. These terms are consequently used for calculation of tax burden optimization of students. Model examples of students' incomes have been formed on the basis of a questionnaire, which is analysed at the beginning of the practical part of the thesis. The goal of the thesis is to propose the best possible option for optimization of tax burden for students.

Keywords

Optimization, tax burden, income-tax of natural persons, tax reduction, tax base, taxpayer, labour activity, performance contract, agreement on work activities.

Abstrakt

Tkáčová, Janka. Návrh optimalizace daňového zatížení příjmů studentů České a Slovenské republiky, Bakalárska práca. Brno: Mendelova univerzita v Brne, 2016.

Bakalárska práca sa zaoberá optimalizáciou daňového zaťaženia príjmov študentov Českej a Slovenskej republiky. V teoretickej časti sú popísané základné pojmy z oblasti daňového systému a pracovného práva. Tieto pojmy sú následne využité pri výpočte optimalizácie daňového zaťaženia študentov. Modelové príklady študentských príjmov boli vytvorené na základe výsledku dotazníkového prieskumu, ktorý je analyzovaný začiatkom praktickej časti. Úlohou bakalárskej práce je záverom navrhnúť najlepšiu možnosť optimalizácie daňového zaťaženia pre študentov.

Kľúčové slová

Optimalizácia, daňové zaťaženie, daň z príjmu fyzických osôb, zľavy na dani, základ dane, poplatník, pracovná činnosť, DPP, DPČ

Obsah

1	Úvod a cieľ práce	11
1.1	Úvod.....	11
1.2	Cieľ práce.....	11
2	Metodika práce	12
3	Teoretická časť	13
3.1	Problematika zdaňovania príjmov študentov.....	13
3.2	Živnosť a druhy závislých činností.....	13
3.2.1	Pracovný pomer.....	14
3.2.2	Dohoda o práci mimo pracovný pomer	16
3.2.3	Živnosť	17
3.3	Vymedzenie základných pojmov, terminológia.....	19
3.3.1	Daň.....	19
3.3.2	Poplatník vrz. platca dane z príjmov FO.....	20
3.3.3	Predmet dane.....	22
3.3.4	Oslobodenie od dane.....	23
3.3.5	Základ dane a sadzba dane	24
3.3.6	Daňová optimalizácia	26
3.3.7	Nezdaniteľné položky.....	26
3.3.8	Odčítateľné položky	27
3.3.9	Zľavy na dani a daňové zvýhodnenia	27
3.4	Výpočet dane.....	29
4	Praktická časť	34
4.1	Dotazníkové šetrenie	34
4.2	Optimalizácia daňového zaťaženia študentov	39
4.2.1	Optimalizácia daňového zaťaženia slovenskej študentky.....	39
4.2.2	Optimalizácia daňového zaťaženia českého študenta	47
5	Diskusia	58

6	Záver	60
7	Literatúra	61
A	Dotazník	66

Zoznam obrázkov

Obr. 1	Základné rozdelenie daní	20
Obr. 2	Vývoj sadzby dane z príjmov fyzických osôb v rokoch 1993 – 2016	25
Obr. 3	Schéma výpočtu daňovej povinnosti	32
Obr. 4	Schéma výpočtu daňovej povinnosti pokračovanie	33
Obr. 5	Pomer pracujúcich a nepracujúcich študentov	35
Obr. 6	Pracovné činnosti vykonávané študentmi	36
Obr. 7	Sledovanosť aktualít v daňovom systéme	37
Obr. 8	Informovanosť o vlastných daniach	37
Obr. 9	Informovanosť od zamestnávateľa	38
Obr. 10	Znalosť výpočtu dane	38
Obr. 11	Znalosť daňového systému	38

Zoznam tabuliek

Tab. 1	Zľavy na dani	28
Tab. 2	Daňové zvýhodnenia	29
Tab. 3	Sadzby sociálneho a zdravotného poistenia	30
Tab. 4	Veková hranica respondentov	35
Tab. 5	Štátna príslušnosť respondentov	35
Tab. 6	Maximálne dosiahnuté vzdelanie respondentov	36
Tab. 7	Výpočet mesačnej zálohovej dane	40
Tab. 8	Výpočet mesačnej zrážkovej dane	40
Tab. 9	Výpočet mesačnej zrážkovej dane	41
Tab. 10	Ročné zúčtovanie dane na základe DPP	42
Tab. 11	Výpočet mesačnej zálohy – podpísané prehlásenie k dani	43
Tab. 12	Výpočet mesačnej zálohy – nepodpísané prehlásenie k dani	43
Tab. 13	Výpočet mesačnej zálohy – nepodpísané prehlásenie k dani	44
Tab. 14	Ročné zúčtovanie dane z príjmu na základe DPČ	44
Tab. 15	Rozdiel medzi skutočnými a percentuálnymi výdavkami	45
Tab. 16	Ročné zúčtovanie dane – skutočné a percentuálne výdavky	46
Tab. 17	Výpočet mesačnej zálohy – podpísané prehlásenie k dani	48
Tab. 18	Výpočet mesačnej zrážkovej dane –nepodpísané prehlásenie k daní	48
Tab. 19	Ročné zúčtovanie dane	49
Tab. 20	Alternatívne zúčtovanie dane	51
Tab. 21	Mesačná záloha na daň	52

Tab. 22	Mesačná záloha na daň	52
Tab. 23	Ročné zúčtovanie dane	53
Tab. 24	Alternatívne ročné zúčtovanie dane	55
Tab. 25	Rozdiel medzi skutočnými a percentuálnymi výdavkami	56
Tab. 26	Ročné zúčtovanie dane – skutočné a percentuálne výdavky	57

1 Úvod a cieľ práce

1.1 Úvod

Problematika daní, je v dnešnej dobe veľmi rozsiahla a pre mnohých ľudí ťažko pochopiteľná. Komplexný daňový systém je veľmi zložitý a laikovi môže trvať dlhý čas, pokiaľ mu vôbec porozumie, ako funguje.

Jedným z dôvodov, prečo je také náročné kvalifikovane sa v tejto oblasti orientovať, je aj meniaci sa obsah, výška, ako aj znenie a definovanie daní. Nato, aby sa človek stal expertom v problematike daní a miezd, je potrebné pravidelné sledovanie aktuálnych zmien legislatívy, či postupov jednotlivých výpočtov, nakoľko tieto úzko súvisia s neustále sa meniacou štruktúrou politicko-ekonomického spektra a s ním súvisiace zmeny a aktualizácie v tejto oblasti.

Študenti, však, týmito poznatkami nedisponujú a skúsenosti ešte nemajú. Drvivá väčšina vie o daniach len z televíznej obrazovky, alebo z iných masmédií. Okrem toho sa o túto problematiku musia chcieť, z určitého dôvodu, zaujímať. S konkrétnymi informáciami z oblasti daní a miezd prídu do kontaktu iba v prípade, že si počas štúdia potrebujú prilepiť „vreckové“ od rodičov, alebo zlepšiť svoju hodnotu na trhu práce konkrétnymi vedomosťami v oblasti, v ktorej budú vykonávať svoje budúce povolanie.

Pri hlbšom pozorovaní a vnorení sa do danej problematiky, je možné pomocou výpočtov a porovnávaní jednotlivých výsledkov vytvoriť určitú postupnosť a optimalizovať daňové zaťaženie, vzhľadom ku konkrétnym pracovným činnostiam.

Takto vytvorený model, by študentom pomohol spresniť predstavu, akú výšku by mala mať ich mzda, skôr než pristúpia k podpisu zmluvy.

1.2 Cieľ práce

Cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť aktuálny stav daňového zaťaženia študentov Českej a Slovenskej republiky a následne navrhnúť optimalizáciu ich daňového zaťaženia. Záverom by mali byť konkretizované odporúčania vhodnej formy daňovej optimalizácie na základe získaných informácií od študentov.

Rozbor daňovej povinnosti poplatníka a ďalšie navrhnutie optimalizácie bude obsiahnuté predovšetkým v praktickej časti. V tejto časti budú taktiež predstavené dva konkrétne študentské príjmy, na základe ktorých bude táto daňová povinnosť počítaná.

V teoretickej časti budú popísané základné pojmy, ktoré sa týkajú zdaňovania študentov na základe, ktorých sa v praktickej časti budú počítat daňové povinnosti jednotlivých študentov.

2 Metodika práce

Bakalárka práce bude písaná na základe využitia obecných metód určených pre vedecké práce. Sú to predovšetkým deskripcia, modelovanie, analýza, dotazníkové šetrenie, syntéza, komparácia a predikcia.

Prvou z metód využitých v bakalárskej práci je **deskripcia**, ktorá má za úlohu opis skutočného stavu. V práci je deskripcia použitá hlavne v prvých kapitolách teoretickej časti, a to pri definovaní základných pojmov z oblasti dane z príjmov fyzických osôb a pracovného práva zameraného na definovanie závislých prác a živnostenského oprávnenia na základe, ktorých môžu študenti uzatvárať pracovné činnosti. Teoretické predpoklady využité v práci, na základe ktorých sa opiera praktická časť sú čerpané z dôkladného skúmania aktuálnych znení zákonov, elektronických a literárnych zdrojov.

Druhá časť teoretickej časti vychádza z metódy **modelovania** – špeciálne, teoreticko-schematického popisu výpočtu dane z príjmu fyzických osôb spolu s jej optimalizáciou. Táto časť slúži ako podklad pre výpočet daňového zaťaženia v časti praktickej.

Analýza je proces rozkladu celku na jednotlivé menšie časti. V teoretickej časti je táto metóda aplikovaná pri rozčlenení a definovaní jednotlivých druhov príjmov fyzických osôb, závislých prác a živnosti. Tiež je táto metóda použitá pri rozdelení nezdaniteľných a odčítateľných položiek základu dane či pri zľavách z dane. Praktická časť sa zakladá na metóde analýzy pri rozdelení a určení vhodnosti najvýhodnejšieho uplatnenia nákladov živnostníkov určených na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmov.

Na začiatku praktickej časti na základe **dotazníkového šetrenia**, je vykonané zhodnotenie výsledkov prieskumu, ktoré malo za úlohu zistiť situáciu aktuálne vnímaného daňového systému študentmi v bežnom každodennom živote.

Metóda **syntézy** je založená na spojení jednotlivých menších častí a poznatkov, ktoré sú uvedené v práci do jedného spoločného celku. V bakalárskej práci je syntéza využitá pri výpočtoch dane z príjmov študentov a taktiež pri optimalizácii týchto daňových povinností. Modelové persóny sú vytvorené na základe najčastejších výsledkov identifikačných otázok z dotazníkového prieskumu.

Komparácia je postavená na porovnávaní určitých javov – špeciálne v čom sú rovnaké a v čom sa naopak líšia. V bakalárskej práci je metóda využitá v druhej kapitole praktickej časti, kde sú porovnávané výsledky optimalizovaných výpočtov daní z príjmov, s tými ktoré optimalizované nie sú.

Poslednou z metód využitých v bakalárskej práci je **predikcia**, ktorej úlohou je stanoviť predpoveď situácie. Metóda sa nachádza po vypočítaní daňových optimalizácií v praktickej časti práce kde sú hodnotenia a odporúčania, ktorý typ optimalizovaného daňového zaťaženia so závislej práce či živnosti predstavuje pre daňového poplatníka najvhodnejšiu variantu, aby jeho daňová povinnosť bola čo najnižšia a teda príjmy čo najvyššie. Predikcia v závere práce, kde sú návrhy ako by mohla fyzická osoba si ešte viac optimalizovať svoje daňové zaťaženie.

3 Teoretická časť

3.1 Problematika zdaňovania príjmov študentov

Aby bolo možné definovať problematiku zdaňovania príjmov študentov, je úvodom potrebné špecifikovať, koho legislatíva stanovuje ako ŠTUDENTA. Zákon č. 117/1995 Sb. o štátní sociálnej podpore §12 - §14 špecifikuje štúdium ako, *sústavnú prípravu dieťaťa na budúce povolanie na základnej, strednej a vysokej škole maximálne však do hranice 26 rokov dieťaťa*. (Česká republika, 1995)

V priebehu štúdia má takmer každý študent snahu refinancovať svoje náklady na štúdium z iných zdrojov ako z rodinného rozpočtu. Študenti však v oblasti daňového zaťaženia väčšinou nie sú zorientovaní, prípadne majú len neúplné informácie. Konkrétnu výšku dane z príjmu sa študent dozvedá až vo finálnom zúčtovaní pri odovzdávaní mzdy, nakoľko pri uzatváraní zmlúv a dohôd sa o tejto, dosť podstatnej zložke mzdy nehovorí. V tomto štádiu však už nie je možné niečo zmeniť. Podľa druhu uzavretej dohody o práci, kde je presne stanovené percento dane, môže znížená mzda o konkrétnu výšku dane študenta veľmi nemilo prekvapiť. Mnohokrát sa stáva, že pomer času vynaloženého na danú prácu a zisku z nej je minimálny.

Z uvedeného vyplýva, že najčastejším problémom je nevedomosť v danej oblasti a z toho plynúci pocit, že sa v tomto smere nedá nič zmeniť. To však nie je pravda.

Odvody študentov do štátneho rozpočtu a problematika pracovných činností, ktoré môžu študenti vykonávať sú charakterizované v jednotlivých zákonoch, ako napr. v zákone o dani z príjmov, pracovnom práve, živnostenskom zákone. Študent, ktorý je maximálne zorientovaný v tejto tematike, je modelom, ktorý sa v praxi len ťažko nachádza. V prípade, že sú študenti v problematike zdaňovania dobre orientovaní, môžu si svoje príjmy optimalizovať čo najmenším zaťažením.

Vytvoriť model optimálneho daňového zaťaženia, podľa jednotlivých druhov pracovnej činnosti, ktorý by rádovým študentom, ktorí nie sú v tejto oblasti zorientovaní, evidentne pomohol, by bolo určite prínosom.

V ďalších kapitolách bude preto popísaná jednotlivá terminológia, ako z oblasti daní, tak aj z oblastí mzdovej problematiky, ktoré bezprostredne na seba nadväzujú.

3.2 Živnosť a druhy závislých činností

V súčasnosti už nie je pravidlom, že sa študenti stredných a vysokých škôl venujú iba učeniu a voľno-časovým aktivitám a do zamestnania chodia len ľudia po ukončení štúdia. Je možné vidieť mnoho študentov pracujúcich popri štúdiu. Dôvodom, prečo dnes študenti pracujú, môže byť prílepkosť si k „vreckovému“, ktoré dostanú od rodičov, prípadne motivácia k lepšiemu uplatneniu na trhu práce v budúcnosti. Je však potrebné, aby od začiatku vedeli, aké majú práva a povinnosti a čo ktorá pracovná činnosť predstavuje. V tejto kapitole budú vysvetlené nielen klasické formy

pracovnej činnosti (pracovný pomer, dohody o vykonaní práce či pracovnej činnosti), ktoré môžu vykonávať študenti, ale aj také, ktoré nie sú až také časté formy brigád (podnikanie). Tieto budú špecifikované nielen z pohľadu zákonníka práce, ale tiež z pohľadu daňového zaťaženia.

3.2.1 Pracovný pomer

Pracovný pomer je jedným z typov závislých prác, ktorý je založený na základe pracovnej zmluvy medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Závislou prácou je možné nazvať každý druh práce, ktorý je medzi nadriadeným a podriadeným a nemá obchodno-právny vzťah. (Machač, 2014)

Pred podpisom zmluvy, ak to zamestnávateľ vyžaduje, musí budúci zamestnanec (v tomto prípade študent) prejsť lekárskou prehliadkou. Taktiež by mal zamestnávateľ informovať svojho budúceho zamestnanca o všetkých jeho právach a povinnostiach, ktoré budú vyplývať z uzavretej zmluvy. Okrem toho je zamestnávateľ povinný oboznámiť zamestnanca, aká bude výška je odmeny za vykonanú prácu, akými zásadami a procesmi sa bude vo firme riadiť. (Machač, 2014)

Pri podpise zmluvy je vhodné, aby subjekt dal pozor, či pracovná zmluva obsahuje všetky náležitosti, ktoré sú dané zákonom, v opačnom prípade by bola zmluva neplatná. Jedná sa hlavne o:

- Popis činností a druh práce, ktoré bude zamestnanec vykonávať (tzv. náplň práce)
- Miesto výkonu práce
- Dátum nástupu do zamestnania (Hůrka, 2014)

Ďalšími náležitosťami, ktoré môže pracovná zmluva obsahovať sú:

- Dátum ukončenia pracovného pomeru (v prípade, že je uzavretý na dobu určitú)
- Mzdové a platové podmienky, poprípade podmienky odmeňovacieho systému
- Pracovná doba
- Práva a povinnosti pracovno-právneho vzťahu
- Dĺžka skúšobnej doby a iné. (Neščáková, 2012)

Platná legislatíva Zákonníka práce hovorí, že ak v pracovnej zmluve nie je presne stanovené, ktorým dňom pracovný pomer končí, je platnosť zmluvy automaticky na dobu neurčitú. V prípade určenia pracovného pomeru na dobu určitú, je možné konštatovať, že sa jedná o zmluvy, ktoré boli uzavreté na obmedzenú platnosť. (Neščáková, Jakubka 2014).

Zamestnávateľ môže určiť pracovný pomer na dobu určitú, ale maximálne tak, aby pomer na dobu určitú nepresiahol vo svojej dĺžke 3 roky. Takto je možné zamestnancovi pracovnú zmluvu predĺžiť ešte dvakrát po tri roky, znamená to, že fyzická osoba môže byť zamestnaná na dobu určitú celkovo maximálne 9 rokov. Po uplynutí tohto času môžu nastať dve možnosti. Prvou z nich je, že bude pracovný pomer zmenený na dobu neurčitú, v druhom prípade bude pracovný pomer ukončený. (Neščáková, Jakubka 2014).

Skúšobnou dobou sa rozumie, čas, resp. obdobie, v ktorom môže zamestnanec alebo zamestnávateľ kedykoľvek ukončiť pracovný pomer bez udania dôvodu či príčiny. Doba trvania skúšobnej doby je zo zákona daná maximálne na tri alebo šesť mesiacov a nesmie byť predlžovaná. Zákonník práce v §35 uvádza, že ak sa jedná o rádového zamestnanca, môže byť pracovná doba stanovená minimálne na 3 mesiace, ak sa zmluvné strany dohodnú inak, môže byť stanovená aj na kratšiu dobu než 3 mesiace. To isté platí v prípade skúšobnej doby vedúceho pracovníka, tá však na rozdiel od skúšobnej doby klasického zamestnanca môže trvať až 6 mesiacov. (Česká republika, 2006)

Soušková a Spirit vo svojej knihe uvádzajú, že Zákon č. 262/2006 Zb., zákonníka práce stanovuje v §79, že pracovná doba, ktorú je maximálne možné odpracovať za týždeň (7 kalendárnych dní) je v dĺžke 40 hodín. V prípade, že sa jedná o vedľajší pracovný pomer, táto hranica je polovičná tzn. 20 hodín týždenne. Pracovnú činnosť, ktorú zamestnanec vykonáva nad jeho určenú pracovnú dobu je možné nazývať nadčasom – táto situácia môže nastať v prípade, že zamestnanec od svojho zamestnávateľa dostane príkaz zostať v práci dlhšie. Legislatíva stanovuje maximálnu dĺžku nadčasovej práce 8 hodín týždenne. (Soušková, Spirit, 2014)

Zamestnanec má zo zákona právo na 4 týždne (20 kalendárnych dní) riadnej dovolenky. Pracujúci zamestnaní v štátnej správe majú nárok na 5 týždňov, a v prípade pedagogických pracovníkov, je táto doba dvojnásobná, čo znamená 8 týždňov riadnej dovolenky. Je však možné, aby pracovná dovolenka zamestnanca bola dlhšia ako stanovuje legislatíva – táto situácia môže nastať v prípade, že sa tak zmluvné strany dohodli a je to písomne ustanovené v pracovnej zmluve. Zamestnávateľa takto predĺženú dovolenku tiež používajú ako jeden z benefitov pre svojich zamestnancov. (Česká republika, 2006)

Dovolenku je možné charakterizovať ako platené, dlhšie nepretržité, voľné dni odpočinku. Pracovník má nárok na dovolenku, ak vykonáva pracovnú činnosť minimálne 60 dní v kalendárnom roku. Ak prácu zamestnanec vykonával počas celého roka má právo na celú dovolenku. V prípade, že pracuje len určitú časť z roka, dĺžka dovolenky je krátená adekvátne k počtu odpracovaných dní. (Soušková, Spirit, 2014)

V praxi je možné pracovný pomer rozdeliť na hlavný, súbežný a vedľajší resp. ďalší pracovný pomer. Ako už bolo spomenuté vyššie, v prípade, že je pracovná zmluva spísaná na práce vykonávané 40 hodín týždenne, je možné hovoriť o tzv. hlavnom pracovnom pomere. Zamestnanec môže však vykonávať viac pracovných pomerov súčasne. Vtedy hovoríme o tzv. súbežných pracovných pomeroch. Túto skutočnosť popisujú aj autori Soušková a Spirit (2014) vo svojej publikácii „*Pracovní právo pro ekonomy*“. Súbežným pracovným pomerom sa rozumie situácia, ktorá nastane v prípade, že má zamestnanec uzatvorené zároveň viaceré pracovné pomery. Posledným z typov pracovných pomerov je ďalší pracovný pomer, tým sa rozumie, vykonávaná práca, ktorá je zjednaná na dobu kratšiu než je hlavný pracovný pomer – je možné tu zaradiť napr. študentské podnikanie na základe živnosti. (Soušková, Spirit, 2014)

3.2.2 Dohoda o práci mimo pracovný pomer

Dohody o pracovnej činnosti a o vykonaní práce (DPP a DPČ) sú najčastejšími pracovnými činnosťami, ktoré práve študenti vykonávajú. Tieto dohody sú pre zamestnávateľov obzvlášť výhodné, pretože im dovoľujú triviálnejší manažment práce, nakoľko uzatváranie či ukončenie týchto dohôd je jednoduchšie, ako v prípade pracovnej zmluvy. (Machač, 2014)

Ďalšou výhodou dohody je skutočnosť, že zákon zamestnávateľom nestanovuje povinnosť rozvrhnuť pracovnej doby zamestnanca. V neposlednom rade nemožno nespomenúť aj fakt, že ak nie je v písomnej podobe dohody zahrnutý nárok na dovolenku, pracovníci na DPP či DPČ si na ňu nemôžu uplatňovať nárok. Takýto princíp je rovnako uplatňovaný aj v prípade nemocenských dávok či materskej dovolenky. (Soušková, Spirit, 2014)

V nasledujúcej časti budú charakterizované jednotlivé dohody a následne vysvetlené platenie daní a odvodov, ktoré sa týkajú priamo študentov.

1. Dohoda o vykonaní práce (DPP)

Autori knihy „Zákonník práce v praxi“ vo svojej publikácii (2014) rozoberajú pojmy, kde v rámci dohody o vykonaní práce legislatíva jasne stanovuje, že vykonanie prác zahrnutých v dohode je obmedzené 300 hodinovým rozsahom činnosti pre jedného zamestnávateľa za kalendárny rok. Môžu to byť jednorazové činnosti, ale tiež pravidelne opakujúca sa práca. To znamená, že človek môže pracovať na dohodu u viacerých zamestnávateľov, avšak u každého to musí byť maximálne 300 hodín za rok. Dohoda musí byť písomná a musí tiež obsahovať dobu na ktorú sa táto dohoda uzatvára. (Neščáková, Jakubka, 2014)

V prípade, že študent pracujúci na dohodu nepresiahne hranicu 10 000 Kč za mesiac a podpísal prehlásenie k dani, neplatí daň z príjmov, ani sociálne a zdravotné poistenie. Ak však jeho príjem presiahne hodnotu 10 000 Kč je povinný platiť odvody zdravotného a sociálneho poistenia. Taktiež v prípade, že študent podpísal „Prehlásenie k dani“ má nárok na uplatnenie zliav na dani (napr. zľava na poplatníka, zľava na študenta). Ak študent nepodpísal prehlásenie k dani nastáva situácia, že do hranice 10 000 Kč je mu strhnutá zrážková daň – 15% a nad 10 000 Kč okrem zrážkovej dane, platí odvody do sociálneho a zdravotného zabezpečenia a nemá nárok na uplatnenie akejkoľvek zľavy na dani. (jakpodnikat.cz, 2016)

2. Dohoda o pracovnej činnosti (DPČ)

Tento typ dohody nemá presne určený maximálny počet hodín, ktorý môže zamestnanec odpracovať za rok. V tomto prípade Neščáková s Jakubkem vo svojej publikácii popisujú, že dohodu je možné uzavrieť medzi „dohodárom“ (fyzickou osobou) a zamestnávateľom na maximálne 52 týždňov, kde je pracovná doba vymedzená na maximálne polovičnú, štátom stanovenú, týždennú pracovnú dobu - čo činí 20 hodín týždenne. (Neščáková, Jakubka, 2014)

Nakoľko sa dodržiavanie legislatívy posudzuje za celú dobu, na ktorú je dohoda uzatvorená, je možné tieto hodiny „priemerovať“. Znamená

to, že ak zamestnanec v jednom týždni odpracuje 10 hodín v druhom môže odpracovať 30 hodín. Dohoda o pracovnej činnosti musí byť vyhotovená písomne a v dvoch origináloch: pre zamestnávateľa aj pre zamestnanca. Ďalej musí obsahovať rozsah prác, ktoré bude fyzická osoba vykonávať, dobu na ktorú sa zmluva uzatvára a taktiež dĺžku pracovnej doby. (Neščáková, Jakubka, 2014)

V prípade platby odvodov sociálneho a zdravotného zabezpečenia u dohody o pracovnej činnosti platí, že ak hranica príjmov presiahne čiastku 2 499 Kč a študent podpísal „Prehlásenie k dani“, vzniká mu povinnosť toto poistenie zaplatiť, spolu s 15% daňou z príjmu – tiež platí, že v prípade podpísania „Prehlásenia k dani“ má študent právo na uplatnenie zliav na dani. Ak študent nepresiahne hranicu stanovenú zákonom a nepodpíše toto prehlásenie musí odvieť daň z príjmu 15%. (jakpodnikat.cz, 2016)

3.2.3 Živnosť

V minulom období nepatrila živnosť medzi príliš časté pracovné činnosti, na základe ktorej študenti pracovali. Avšak našli sa aj takí, ktorých popri štúdiu lákala „vidina“ vlastného podnikania. Takýchto študentov, však v dnešných časoch začína pribúdať geometrickým radom.

Podľa Zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní §2 je nutné, aby každá živnosť spĺňala 6 základných znakov, ktoré ju charakterizujú ako „*sústavnú činnosť, ktorá je vykonávaná samostatne, pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosahovať zisk a za podmienok stanovených týmto zákonom*“. (Česká republika, 1991)

Na to, aby bolo možné vykonávať živnostenskú činnosť, je potrebné aby živnostník získal živnostenské oprávnenie. Toto oprávnenie získa v prípade, že splnil znaky živnosti uvedené vyššie, a tiež dve potrebné podmienky živnostníka – a to bezúhonnosť a plná svojprávnosť. To znamená, že živnostníkom môže byť len fyzická osoba, ktorá dosiahla podľa zákona vek dospelosti (18 rokov) a nie je zbavená svojprávnosti. Druhou podmienkou je čistý trestný register, ktorý nesmie byť starší ako 3 mesiace a preveruje si ho samotný Živnostenský úrad. Taktiež je potrebné, aby fyzická osoba zaplatila za ohlásenie živnosti úradu hodnotu, stanovenú legislatívou v čiastke 1 000 Kč, pri vstupe do podnikania. Ak živnostník, ktorý už jednu živnosť vykonáva chce otvoriť ďalšie živnosti, neplatí znovu čiastku 1 000, ale iba 500 Kč. Ak živnostník splní všetky predpoklady, do 30 dní od podania žiadosti Živnostenský úrad živnosť zhodnotí a povolí. Následne do 5 dní doručenia od jeho vyjadrenia zapíše živnosť do Živnostenského registra. (jakpodnikat.cz, 2014)

Živnosti je možné rozdeliť na dva druhy – živnosti koncesované a ohlasované.

1. Koncesované živnosti

Vykonávanie koncesovaných živností je podmienené schválením zo strany štátu, ktorý reguluje celkový počet týchto živností v Českej republike. Na to, aby živnostník mohol vykonávať koncesovanú živnosť, musí teda podať žiadosť o koncesiu, na základe, ktorej bude podnikat'. Taktiež je povinný splniť všetky podmienky stanovené zákonom na vykonávanie koncesovanej živnosti. Tiež je nevyhnutné, aby živnostník preukázal, že má odbornú spôsobilosť túto živnosť vykonávať. Medzi koncesované živnosti je možné zaradiť napr. výroba liehovín, predaj, výroba, ničenie nebezpečného odpadu, predaj výbušnín, predaj zbraní či streliva, a iné. (businessinfo.cz, 2015)

2. Ohlasované živnosti

Tieto živnosti na rozdiel od živnosti koncesovaných, nie je nutné schvaľovať štátom. Živnostník má povinnosť preukázať svoju odbornosť (okrem voľných živností – tie nie sú podmienené odbornou spôsobilosťou) a splniť jednotlivé podmienky, ktoré určuje zákon. (živnosti.eu, 2016)

Podľa Živnostenského zákona, sa ohlasované živnosti delia na tieto typy:

2.1. Remeselné živnosti

Medzi remeselné živnosti môžeme zaradiť napr. mliekarenstvo, pivovarníctvo, hostinskú činnosť, murárstvo a iné živnosti.

2.2. Viazané živnosti

Je možné tu zaradiť napr. výrobu tabakových výrobkov a nebezpečných látok. Ďalej tu patrí očná optika, nákup a predaj kultúrnych pamiatok, poskytovanie spotrebiteľských úverov a ďalšie rôzne živnosti.

2.3. Voľné živnosti

Ako už bolo spomenuté vyššie, na rozdiel od ostatných druhov živností – živnosti voľné je možné vykonávať bez preukázania odbornej spôsobilosti. Patri tu napr. fotografické služby, marketing, prenájom a požičiavanie hnutelných vecí, realitná činnosť a iné druhy voľných živností. (Česká republika, 1991)

Ako uvádza portál ipodnikatel.cz (2016), je v prípade podnikania študentov formou živnosti najjednoduchšie vyplniť „jednotný registračný formulár“, ktorý študent (resp. budúci živnostník) podá na najbližšom Živnostenskom úrade – ten za neho následne kontaktuje úrady sociálneho a zdravotného zabezpečenia a taktiež Finančný úrad. Študentská živnosť je zo zákona považovaná za činnosť vedľajšiu, nakoľko študentskou hlavnou činnosťou by malo byť práve štúdium. Študent je povinný každoročne dokladať tlačivo o potvrdení, že je stále študent, až do doby, kedy prípravu na svoje budúce povolanie ukončí (toto obdobie je zo zákona však obmedzené hranicou 26 rokov). (ipodnikatel.cz, 2016)

Mesačné zálohy na sociálne poistenie v prvom roku nie je študent povinný odvádzať, nakoľko ide o vedľajšiu činnosť. Ak jeho príjem, ktorý sa porovnáva s rozhodnou čiastkou (má hodnotu 64 813 Kč za kalendárny rok) nepresiahne danú hranicu, študent nemusí štátu do sociálneho zabezpečenia odvieť nič. Študent rovnako ako pri sociálnom poistení prvý rok podnikania neodvádza, v prípade zdravotného poistenia, žiadne mesačné zálohy. Tie sa mu vypočítajú až nasledujúci rok na základe študentovho reálneho dosiahnutého príjmu. (ipodnikatel.cz, 2016)

Študent – živnostník má tiež právo na uplatnenie zliav na poplatníka a na študenta, ktoré mu rovnako, ako v prípade závislých prác, môžu znížiť daňovú povinnosť.

3.3 Vymedzenie základných pojmov, terminológia

Ďalšie kapitoly sa budú venovať základnej terminológii a definovaniu pojmov ako sú daň z príjmu fyzických osôb, výpočet dane, či optimalizácia daňového zaťaženia, ktoré úzko súvisia s témou tejto bakalárskej práce.

3.3.1 Daň

Definícií pre daň ako takú, existuje v Českej či Slovenskej republike nespočetne veľa. Sú to nielen definície z oblasti ekonomiky a daňovníctva, ale tiež terminológia právnická, ktorá závisí to od toho, v akej oblasti autori publikujú.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že daň je najčastejšie charakterizovaná ako určitá platba do štátneho rozpočtu, ktorá sa môže opakovať za presne určený čas (mesiac, štvrtrok, polrok, rok). Tu zaradujeme napr. daň z príjmu. Za určitých okolností môže byť platba nepravidelná, je to napríklad v prípade dane z prevodu nehnuteľností. (Kubátová, 2015)

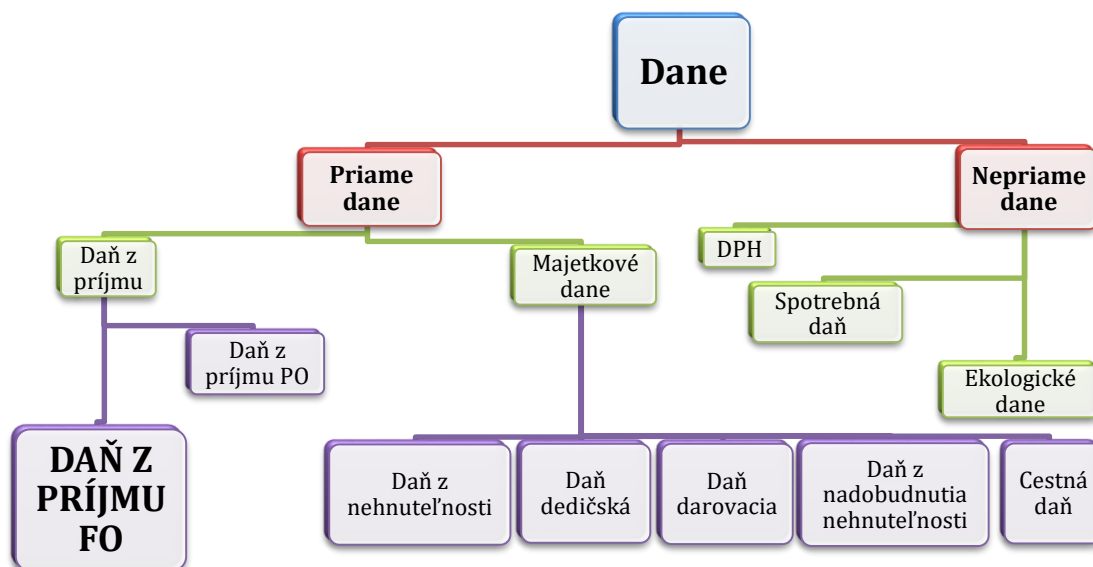
Daň je presne stanovená zákonom. Je nenávratná, neekvivalentná, neúčelová a zákonom povinná. Znamená to, že hoci je účel, na ktorý bude daň použitá neznámy, a nebude poskytnutá žiadna protihodnota za jej plnenie, je povinnosť daň platiť, nakoľko peňažné prostriedky, získané prostredníctvom platenia daní, sú zo štátneho rozpočtu prerozdeľované do jednotlivých sektorov národného hospodárstva.

Dane sa vo všeobecnosti delia na priame a nepriame. Základným rozdielom je, že priame dane platia osoby, s ktorými sa priamo spája daňová povinnosť (platca dane) tzn., že je vždy známe, na ktorú osobu sa daňová povinnosť vzťahuje. (Jurčík, 2015)

Naopak dane nepriame, platia osoby (poplatníci), ktoré uhrádzajú daň bez toho, že by si to uvedomovali. Táto skutočnosť vyplýva z toho, že dane nepriame označujeme aj ako dane zo spotreby, tzn. že poplatníci uhradia daň nepriamo, napríklad pri nákupe spotrebného tovaru, ktorého cena je o túto daň navýšená. (Jurčík, 2015)

Priame dane sa ďalej delia na dane z príjmov fyzických a právnických osôb, ktoré sa riadia podľa Zákona č. 586/1992 Sb., „O daních z príjmov“. V prvej časti je definovaná daň z príjmov fyzických osôb, v časti druhej zas daň z príjmov právnických osôb.

Na obrázku č. 1 je prehľadne a podrobne znázornené rozdelenie priamych a nepriamych daní, nakoľko sa táto bakalárska práca zaoberá optimalizáciou príjmov. Ďalšie kapitoly sa budú zaoberať len daňami priamymi - konkrétne daňami z príjmov fyzických osôb.

Obr. 1 Základné rozdelenie daní

Zdroj: Daňové systémy v Českej republike a v mezinárodném srovnání se zaměřením na aktuální trendy, 2015

3.3.2 Poplatník vrz. platca dane z príjmov FO

Aby bolo možné charakterizovať poplatníka dane z príjmu, je nevyhnutné rozlišovať dva pojmy, a to poplatník a platca dane. Daňovým poplatníkom rozumieme osobu, resp. subjekt, ktorý je povinný si daň vypočítať a zaplatiť, v stanovenom čase a výške, správcovi dane. (Sovová, Fiala, 2009)

Na druhej strane platca dane je povinný len odvieť správcovi dane príslušnú výšku dane, ktorú vyberie od poplatníka. Tento rozdiel je možné vidieť na príklade zamestnanca a zamestnávateľa – kde poplatníkom je zamestnanec, ktorému daň z príjmu zo závislej činnosti vyrubuje zamestnávateľ, ktorý je platcom dane, a teda daň za všetkých svojich zamestnancov odvádza príslušnému správcovi dane.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že v prípade dane z príjmov fyzických osôb je subjekt poplatníkom dane.

Podľa Zákona č. 586/1992 Zb. § 2 „O daních z příjmů fyzických osob“ sú v Českej republike poplatníkmi dane z príjmov fyzické osoby, ktoré sú delené na daňových rezidentov a nerezidentov. (Česká republika, 1992)

Daňový rezident, je subjekt, ktorý má na území Českej republiky bydlisko alebo sa na tomto území zdržuje viac ako 183 dní v roku. Táto osoba má povinnosť odviezť daň nielen z príjmov plynúcich v Českej republike, ale taktiež z príjmov, ktoré má z iného štátu. Daňová povinnosť mu teda plynie z celosvetových zdrojov. (Česká republika, 1992)

Avšak zo zákona vznikajú aj dve výnimky, kedy sa osoba, ktorá žije v Českej republike dlhodobejšie, nezaraďuje k daňovým rezidentom. Je to v prípade, že je poplatníkom osoba, ktorá je:

- študentom, ktorý v Českej republike študuje alebo
- osoba, ktorá sa zdržiava v Česku za účelom liečenia. (Česká republika, 1992)

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že daňový nerezident, je naopak osoba, ktorá sa nepočíta za daňového rezidenta a jej daňová povinnosť plynie len zo zdrojov, ktoré mu vznikajú iba na území Českej republiky. (Česká republika, 1992)

Všeobecne môžeme konštatovať podľa čoho je možné charakterizovať poplatníka dane z príjmov fyzických osôb ako rezidenta, či nerezidenta. Táto špecifikácia sa určuje podľa bydliska, respektíve miesta, kde sa fyzická osoba zdržiava najväčšiu časť roka.

Tu sa však ponúka otázka: Ako riešiť situáciu zdanenia v prípade, že občan Slovenskej republiky, ktorý má stále trvalé bydlisko na tomto území a pracuje na Slovensku, ale je zamestnaný i v Českej republike, kde sa zdržiava, napr. mpolovicu času so zdaňovacieho obdobia? Odpoveďou je zamedzenie dvojitého zdanenia.

Po vzniku Európskej únie a otvorením medzinárodného trhu práce v jednotlivých štátoch, vznikol problém, ako zdaňovať osoby pracujúce vo viacerých štátoch súbežne, keďže každá krajina má inak nastavený daňový systém (napr. v prípade samotného vymedzenia základu dane, odvádzania dane, či v nezdaniteľných položkách). Preto vznikol proces, v ktorom sa štáty snažia zblížiť svoje daňové systémy tak, aby fungovali podľa rovnakých alebo aspoň podobných pravidiel. Tento proces, môžeme tiež nazvať harmonizácia daňových systémov. (Nerudová, 2014)

Podľa Širokého (2013) je harmonizácia koncipovaná do troch krokov:

- určenie dane, ktorá ma prejsť procesom harmonizácie
- harmonizácia daňového základu
- harmonizácia daňovej sadzby (Široký, 2013)

S harmonizáciou sa úzko spája aj termín aproximácia daňových systémov. Tento pojem je možné definovať ako približovanie daňových systémov jednotlivých štátov. Na rozdiel od harmonizácie a procesov s ňou spojených, ktoré bývajú často krát veľmi zdĺhavé, aproximácia sa snaží vyjadriť spoločný smer pre daňové systémy a nie ich nakoniec zladiť na jednu úroveň. Vychádzajúc z uvedených skutočností vyplýva, že harmonizačné procesy úzko súvisia s aproximáciou, respektíve na ňu nadväzujú. (Široký, 2013)

Harmonizácia má, nepochybne, veľa kladných vlastností, ktorými je napr. zjednotenie administratívy, z čím súvisí zníženie nákladov, času a finančných prostriedkov jednotlivých krajín, taktiež zníženie neplatiacich poplatníkov, ktorý sa dani nemajú ako vyhnúť a iných výhod. (finance.cz, 2001)

Neustále sa však stretáva (harmonizácia) aj z mnohými negatívami, ktoré môžeme podľa Nerudovej (2014) zhrnúť do jednotlivých bodov:

- vyššie daňové sadzby
- spomalenie ekonomického rastu
- nadmerná expanzia verejného sektora
- zásah do národnej suverenity členských štátov
- ohrozenie príjmovej stránky štátneho rozpočtu jednotlivých štátov
- strata fiškálnej autonómie členských štátov (Nerudová, 2014)

Je teda harmonizácia daňových systémov prínosom alebo hrozbou? Názory sú rôzne, ale podstata je jasná, „*harmonizácia priamych daní sa stáva veľkým politickým problémom a zlyháva, nakoľko sa jednotlivé členské štáty nechcú vzdať svojich zvykov v prospech jednotného spoločného trhu a považujú zasahovanie do ich základov a sadzieb dane za nevhodné. Avšak po odporučení OECD, prijímajú členské štáty bilaterálne a multilaterálne zmluvy o tzv. zamedzení dvojitého zdanenia*“. (Kubátova, 2015 str. 204)

Česká republika nie je výnimkou. Znamená to, že v prípade, ak má poplatník príjem nielen z Česka, ale i zo zahraničia, je možné podľa platných noriem a metód stanovených pre výpočet dane z viacerých krajín, vypočítať celkovú daňovú povinnosť, ktorú poplatník bude povinný zaplatiť. (finance.cz, 2016)

3.3.3 Predmet dane

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že predmet dane určuje čo má, či nemá byť zdanené. Z uvedeného je zrejmé, že predmetom dane z príjmov môžu byť nielen príjmy v podobe finančného ohodnotenia za prácu, ale môžeme tu zahrnúť i nepeňažný zdroj, (využívanie firemného auta, notebooku a iných možností), či príjem nadobudnutý smenou. (Vančurová, 2009)

Na rozdiel od finančných príjmov, ktoré majú hodnotu stanovenú peňažným ohodnotením, príjmy nepeňažného charakteru je nutné oceniť. Slúžia na to štátom stanovené právne predpisy. Ide hlavne o oceňovanie na základne účtovných predpisov. Ocenenie príjmov za pomoci znaleckého posudku, oceňovanie nepeňažných príjmov zamestnancov - špeciálne využívanie automobilu na služobné, ale aj súkromné využitie podľa § 6 ods. 6 ZDP a ďalšie možnosti oceňovania. (Brychta, Macháček, Strouhal, Pilařová, 2015)

Podľa Zákona č. 586/1992 Zb. o daniach z príjmov §3 sa predmetom dane rozumejú príjmy, ktoré sa delia na:

- **Príjmy zo závislej činnosti (§6)**

Podľa platnej legislatívy tu patria príjmy, ktoré vznikajú na základe pracovno-právnych, členských či služobných pomerov, ďalej je tu možné zaradiť príjmy

za prácu členov družstiev, členov v spol. s.r.o, komanditistov, odmeny likvidátorom, členom orgánov právnických osôb a pod. Ďalej tu patria nepeňažné príjmy vo forme využívania automobilu, ktorý bol poskytnutý zamestnávateľom zamestnancovi na služobné, ale ja súkromné účely.

Zo zákona do predmetu dane nie je možné zahrnúť napríklad náhrady cestovných výdajov na pracovnú cestu, či stravovanie poskytované zamestnávateľom, hodnota osobných ochranných pracovných prostriedkov, náhrady za opotrebenie vlastného náradia, a iné. (Česká republika, 1992)

- **Príjmy zo samostatnej činnosti (§7)**

Tu patria príjmy živnostníkov, príjmy poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, tiež príjmy z prenájmu, ktorý je zapísaný do obchodného majetku, príjmy spoločníkov vo v.o.s., príjmy komplementárov, príjem z nezávislého povolania, a ďalšie.

Poplatník sa môže rozhodnúť, či bude uplatňovať skutočné výdaje, ktoré mu vznikajú z podnikania na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmov, alebo využije tzv. výdaje v pomernej časti, ktoré môžu byť vo výške 80%, 60%, 40% alebo 30% - podľa druhu príjmu. (Česká republika, 1992)

- **Príjmy z kapitálového majetku (§8)**

Medzi príjmy z kapitálového majetku môžeme zaradiť napríklad podiely na zisku tichého spoločníka, úroky z držby cenných papierov, zmeniek, úroky a iné výnosy z vkladov na vkladných knižkách. úroky z poskytnutých úverov, či úroky z omeškania. Tiež tu patria dávky penzijného pripoistenia zo štátnym príspevkom, ako aj plnenie zo súkromného životného poistenia. (Česká republika, 1992)

- **Príjmy z nájmu (§9)**

Ako už z názvu vyplýva, príjmami z nájmu rozumieme všetky príjmy z nájmu hnutel'ných vecí, okrem príležitostných prenájmov, taktiež prenájom nehnuteľných vecí a bytov. (Česká republika, 1992)

- **Ostatné príjmy (§10)**

Do tejto kategórie je možné zahrnúť príjmy z príležitostných činností a nájmov hnutel'ných vecí, tiež príjmy z prevodu nehnuteľností, cenných papierov, výživné, podiely, prijaté dôchodky, a iné príjmy. (Česká republika, 1992)

Predmetom dane sú teda všetky príjmy, ktoré určitým spôsobom zvyšujú majetok poplatníka a nie sú od dane oslobodené.

3.3.4 Oslobodenie od dane

Prvým z krokov, pri výpočte dane z príjmov, je rozdelenie príjmov do niekoľkých skupín.

Jednou z nich je skupina príjmov, ktoré budú od dane oslobodené, to znamená, že do výpočtu nebudú vôbec zahrnuté. Pre toto rozdelenie je v zákone o dani z príjmov vyčlenený rozsiahly §4, a tiež jednotlivé odseky v príslušných paragrafoch, definujúcich oslobodené príjmy. Tieto špecifikácie presne definujú čo má byť, a tiež čo

nemôže byť do dane zahrnuté. Hoci sa zdá byť tento proces jednoduchý, nie je tomu tak.

Existuje niekoľko typov oslobodenia od dane. Aby bolo možné príjmy od dane oslobodiť je v mnohých prípadoch potrebné splniť určité podmienky, v tomto prípade, hovoríme o tzv. podmiennečnom oslobodení. Ďalšou z možností je oslobodenie podľa subjektu, tu sa jedná o osoby, ktoré sú daňovými nerezidentmi (selektívne oslobodenie). Výhodou tohto typu je že, nie je nutné hľadať zdroje daného príjmu – týmto sa zabraňuje neefektívnosti. (Vančurová, 2013)

Oslobodenie môže byť taktiež čiastočné– ide o prípad, kedy je príjem do určitej hodnoty od dane oslobodený, ale v okamihu prekročenia zákonom stanovenej výšky, sa prevyšujúca časť príjmu do dane zahŕňa. Posledným typom oslobodenia je tzv. časovo obmedzené oslobodenie od príjmov. Ide o príjmy, ktoré sú limitované priamo na určitý časový úsek. (Vančurová, 2013)

V nasledujúcom rozdelení príjmov sú podľa portálu (financnisprava.cz, 2016) zahrnuté všeobecne najčastejšie oslobodenia od dane:

- Príjmy z predaja nehnuteľností (byty, domy)
- Príjem z výhier v lotériách, stávkach a podobných hier prevádzkovaných na základe povolenia,
- Príjmy z dedičstva,
- Príjmy za bezúplatné príjmy – dary,
- Príjem z predaja hnutel'ných vecí,
- Príjem z dôchodkov – penzijné poistenie, dávky z nemocenského poistenia, dôchodkové poistenie,
- Príjem, ako dávky osobám v hmotnej núdzi, pre zdravotne postihnutých, za pestúnsku starostlivosť, štátna sociálna podpora,
- Štipendiá,
- Príjmy z prevodov – cenných papierov, nehnuteľností, iných vecí,
- Príjmy za plynutie daňového bonusu a iné. (financnisprava.cz, 2016)

3.3.5 Základ dane a sadzba dane

Vymedziť univerzálne základ dane, je v prípade dane z fyzických osôb zložité, nakoľko príjmy fyzických osôb, ako bolo spomenuté v predchádzajúcej kapitole, môžu byť rozdelené podľa toho, akým spôsobom boli nadobudnuté a využité.

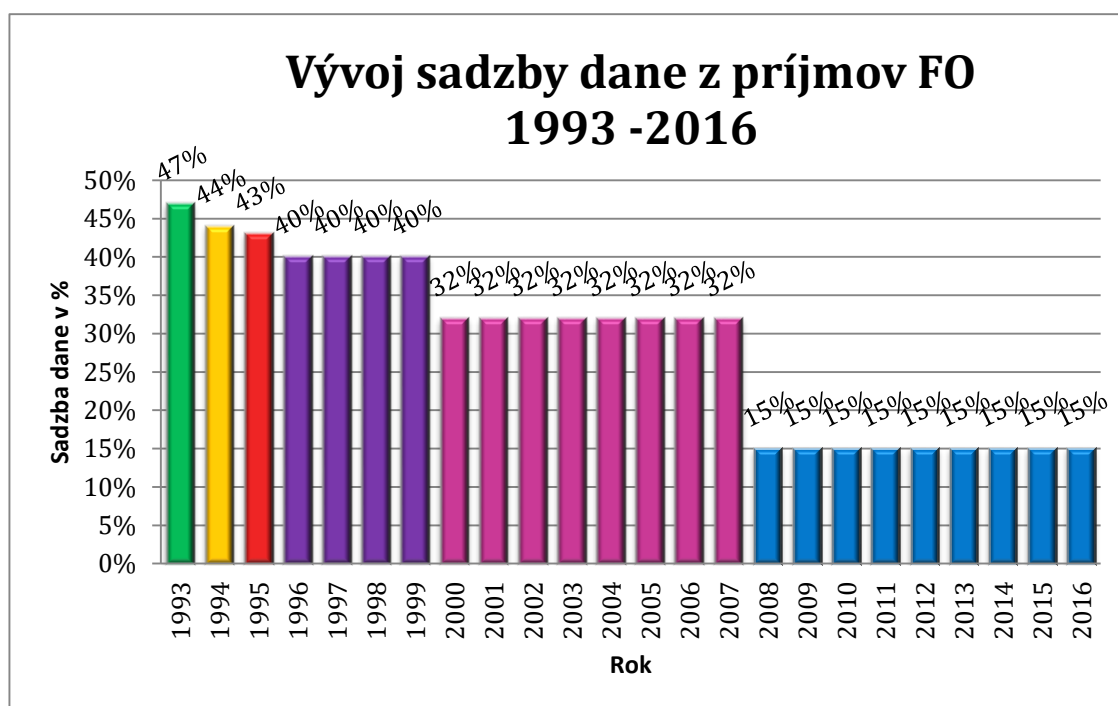
Je však možné povedať, že základom dane je celkový súčet všetkých čiastkových základov dane, ktoré sú znížené o výdaje určené na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmu.

Dvořáková vo svojej knihe „Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2013/2014“ tiež spomína situáciu, kedy príjmy nie sú do základu dane započítané, hoci je daň z nich odvedená. Ide o také príjmy, ktoré fyzická osoba dostane už o daň znížené, nakoľko daň za fyzickú osobu odvedie platca dane. Tieto príjmy patria do tzv. samostatného základu dane, ktorý je zdaňovaný zvláštnou sadzbou dane (bude vysvetlené nižšie). Samostatný základ dane sa neznižuje o výdavky na dosiahnutie zaistenie a udržanie príjmu ani o odpočty. (Dvořáková, 2013)

Dá sa teda konštatovať, že do základu dane sa nezhrňajú také príjmy, ktoré sú zo zákona od dane oslobodené, nie sú predmetom dane podľa §6 - §10 ZDP alebo podliehajú zrážkovej dani.

Sadzba dane z príjmu fyzických osôb sa v Českej republike zásadne vyvíjala od vzniku samostatného štátu, teda po rozdelení Československej federatívnej republiky.

Na začiatku, v roku 1993, mala daň výšku takmer polovice z príjmu, tvorila 47% a bola kľzavo progresívna, odvtedy sa výrazne znížila ešte niekoľkokrát. Od roku 2008 až do súčasnosti je hodnota sadzby dane lineárna a vo výške 15%. Z uvedeného vyplýva, že výška dane má tendenciu stále klesať a v súčasnom období je na svojom absolútnom minime. Vývoj sadzieb od roku 1993 dodnes je možné vidieť na nasledujúcom grafe. (Jareš, 2008)

Obr. 2 Vývoj sadzby dane z príjmov fyzických osôb v rokoch 1993 – 2016

Zdroj: Predikce daňových výnosů: Daň z příjmu fyzických osob, 2008

Ďalšou z možností sadzby dane je tzv. zvláštna sadzba dane, je to typ sadzby, podľa ktorej sa zdaňujú príjmy zo samostatných základov dane. Tieto výnimky sú popísané v §36 ZDP. Zákon špecifikuje príjmy, ktoré môžu byť zdaňované 15% daňou, rovnako ako klasické príjmy, ktoré nie sú zdaňované zvláštnou sadzbou dane. Príkladom zdaňovania 15% daňou môže byť príjem z prenájmu hnutelných vecí (napr. nájom z prenájmu motorovej píly, či nájom z prenájmu notebooku), ktoré sa nachádzajú na území Českej republiky. (Česká republika, 1992)

Ďalej tu môžeme zahrnúť príjmy z podielov na zisku tichého spoločníka, komanditistu v komanditnej spoločnosti a iné. V znení tohto paragrafu sú taktiež defi-

nované také príjmy, ktoré sú zdaňované 5%, 19% či 35%-nou sadzbou dane. V prípade 5% a 35%-nej dane sa jedná o príjmy poplatníkov, ktorí sú špecifikovaní ako poplatníci zdaňovaní 15% zvláštnou sadzbou dane, ale zároveň nie sú daňovými rezidentmi. (Česká republika, 1992)

3.3.6 Daňová optimalizácia

Vo všeobecnosti je možné daňovú optimalizáciu definovať, ako proces legálnych úprav daňovej povinnosti na čo najnižšiu výšku. V prípade optimalizácie dane z príjmu fyzických osôb, môže ísť o viacero možností ako túto optimalizáciu čo najefektívnejšie dosiahnuť. (Ambrož, 2007)

Jedna z metód je hneď v úvode úprava samotného základu dane o nezdaniteľné položky a odčítateľné položky. Ďalšou možnosťou je uplatniť zľavy na dani, ktoré znižujú výšku už vypočítanej dane. V nasledujúcich kapitolách budú definované jednotlivé položky, ktorými je možné daňovú optimalizáciu vykonať. (Ambrož, 2007)

3.3.7 Nezdaniteľné položky

Nezdaniteľné položky sú neoddeliteľnou súčasťou výpočtu dane z príjmu fyzických osôb. Ich hlavnou úlohou je znížiť základ dane. Nie je možné ich uplatniť pri výpočte dane z príjmov právnických osôb. Pre prípad, aby nezdaniteľné časti neboli subjektmi zneužívané, je štátom určená výška a podmienky, pri ktorých môžu byť uplatňované

Medzi všeobecne najčastejšie nezdaniteľné položky patria podľa Zákona č. 586/1992 Sb. o daních z príjmov tieto položky:

- **Dary** - ak úhrnná hodnota daru presiahne 2% zo základu dane alebo je väčšia ako 1000 Kč, toto plnenie však nesmie presiahnuť 15% zo základu dane
- **Darovanie krvi, iného orgánu** - je ocenené na 2 000 Kč za každý jeden odber krvi. V prípade darovania orgánu od živého darcu je darovanie orgánu ocenené na 20 000 Kč.
- **Úroky z hypotekárneho a stavebného úveru** - ak je úver uplatňovaný na financovanie či prestavbu bytového objektu, môžu úroky byť uplatnené maximálne do výšky 300 000 Kč za všetkých poplatníkov v spoločnej hospodáriacej domácnosti
- **Penzijné pripoistenie so štátnym príspevkom; Penzijné poistenie; Doplnkové penzijné sporenie; Súkromné životné poistenie**- v zdaňovacom období je možné odpočítať za každé jedno poistenie čiastku v maximálnej výške 12 000 Kč
- **Členské príspevky do odborových organizácií** - sú uplatniteľné do hodnoty 1,5% násobku základu dane, táto čiastka nesmie však presiahnuť 3 000 Kč za zdaňovacie obdobie
- **Úhrada skúšok** - ide o nezdaniteľnú položku v prípade, ak ide o skúšky, ktoré majú overiť výsledky ďalšieho vzdelania. Táto čiastka môže dosiahnuť maximálne 10 000 Kč (Česká republika, 1992)

Na rozdiel od rôznych oslobodení od dane, kde je možné uplatňovať oslobodenie niekoľko rokov potom ako vznikol nárok na využitie, pre nezdaniteľné položky platí zásada, že ak nebudú uplatnené v zdaňovacom období, v ktorom na tieto položky vznikol nárok, nie je možné ich v iných rokoch uplatniť. (Ptáčková Misařová, Otavová, 2015)

3.3.8 Odčítateľné položky

Odčítateľné položky, tak ako nezdaniteľné časti, majú za úlohu jedinú, a to znížiť v čo najväčšej výške základ dane. Jedná sa o také položky, ktoré sú bližšie špecifikované v §34.Zo Zákona č. 586/1992 Sb. o daních z príjmov ich delíme na:

- **Daňová strata** – v prípade, že vznikla v predchádzajúcom zdaňovacom období, je možné ju uplatniť maximálne v 5 za sebou nasledujúcich zdaňovacích obdobiach od vzniku nároku uplatnenia
- **Výdaje na vedu, výskum a vývoj** – výdaje je možné uplatniť maximálne v 3 za sebou nasledujúcich zdaňovacích obdobiach, najskôr však v ďalšom období, od toho, v ktorom vznikol nárok na toto uplatnenie
- **Výdaje vynaložené na žiaka alebo študenta** – výdaje spojené na ich odbornú činnosť (Česká republika, 1992)

3.3.9 Zľavy na dani a daňové zvýhodnenia

Ako je uvádzané v predchádzajúcich kapitolách, zľavy na dani a daňové zvýhodnenia znižujú výšku už vypočítanej dane. Hlavným rozdielom týchto pojmov je skutočnosť, že zatiaľ čo zľavy na dani nemôžu daň znížiť do mínusu, ale môžu ju maximálne vyrovnať na nulu, daňové zvýhodnenia, po odčítaní od dane zníženej o zľavy, môžu daň dostať do mínusovej čiastky. Túto mínusovú sumu následne spätne vypláca finančný úrad poplatníkovi v podobe daňového bonusu. (Ptáčková, Misařová, 2015)

Na to, aby bolo možné tieto zníženia využiť, je nevyhnutné, aby subjekt splnil predpoklady na uplatnenie, vzťahujúce sa na jednotlivé zľavy a zvýhodnenia. Jednou z hlavných podmienok na uplatnenie zliav a zvýhodnení je skutočnosť, že poplatník podpíše prehlásenie k dani. Ďalšie podmienky sú definované v jednotlivých bodoch nižšie.

Daňové zľavy charakterizuje zákon o dani z príjmov v §35 - §35bb, je možné ich rozdeliť na:

- **Zľava na poplatníka**
Nárok na jej uplatnenie má každá fyzická osoba vrátane žien na materskej dovolenke a dôchodcov. Túto zľavu je možné uplatniť v celej výške aj v prípade, že subjekt pracoval len určitú časť zdaňovacieho obdobia.
- **Zľava na manžela/manželku**
Podmienkou možnosti uplatnenia zľavy poplatníkom je predpoklad, že jeho partner/partnerka žije spolu s ním v spoločne hospodáriacej domácnosti a má príjem vo výške maximálne 68 000 Kč za zdaňovacie obdobie. V prípade,

že je manžel/manželka držiteľom ZŤP/ZŤPP čiastka zľavy poplatníka sa zdvojnásobí.

- **Zľava na invaliditu I. a II. stupňa**

Využiť zľavu na invaliditu môže poplatník, ktorý poberá invalidný dôchodok I. a II. stupňa alebo iný dôchodok z dôchodkového poistenia.

- **Zľava na invaliditu III. stupňa**

Pre zľavu platia rovnaké podmienky ako na uplatnenie v predchádzajúcom bode, rozdiel je iba v stupni invalidity(III. stupeň), ktorým je poplatník postihnutý.

- **Držiteľ ZŤP a ZŤPP**

Zľavu je možné uplatniť v prípade, že je poplatník držiteľom preukazu zvlášť ťažké postihnutie a postihnutie s potrebou sprievodcu – túto zľavu je možné uplatniť spolu so zľavou na invaliditu.

- **Zľava na študenta**

Na uplatnenie zľavy na študenta má právo každý študent, ktorý sa pripravuje na svoje budúce povolanie až do dovŕšenia 26 rokov, maximálne však do 28 rokov – v prípade, že ide o študenta doktorského štúdia v prezenčnej forme (Česká republika, 1992)

Aktuálna výška jednotlivých zliav za rok aj za mesiac 2016 je uvedená v nasledujúcej tabuľke č.1.

Tab. 1 Zľavy na dani

Zľavy na dani	Ročné zľavy	Mesačné zľavy
Zľava na poplatníka	24 840	2 070
Zľava na manžela/manželku bez príjmu	24 840	2 070
Zľava na manžela/manželku bez príjmu (držiteľ ZŤP/ZŤPP)	49 680	4 140
Invalidný dôchodok I. a II. Stupňa	2 520	210
Invalidný dôchodok III. Stupňa	5 040	420
Držiteľ ZŤP/ZŤPP	16 140	1 345
Zľava na študenta	4 020	335

Zdroj: student.finance.cz

Predpoklady uplatnenia daňové zvýhodnenia poplatníka špecifikuje §35c. Jedná sa hlavne o zvýhodnenie subjektu za vyživované deti. Toto zníženie je možné uplatniť v prípade, že deti žijú spolu s poplatníkom v spoločne hospodáriacej domácnosti. Uplatniť daňové zvýhodnenie je možné, aj v prípade, že deti nie sú vlastné, ale žijú s poplatníkov v jednej domácnosti. Patria tu napríklad deti osvojené a deti, ktoré sú v náhradnej starostlivosti. V prípade vzniku nároku na daňový bonus finančný úrad vyplatí subjektu čiastku v maximálnej výške 60 300 Kč. Hodnotu samostatných daňových zvýhodnení zobrazuje tabuľka č.2. (Česká republika, 1992)

Tab. 2 Daňové zvýhodnenia

Daňové zvýhodnenia	Ročné zvýhodnenia	Mesačné zvýhodnenia
Zvýhodnenie na 1. vyživované dieťa	13 404	1 117
Zvýhodnenie na 2. vyživované dieťa	15 804	1 317
Zvýhodnenie na 3. vyživované dieťa	17 004	1 417
Zvýhodnenie na 1. vyživované dieťa (držiteľ ZŤP/ZŤPP)	26 808	2 234
Zvýhodnenie na 2. vyživované dieťa (držiteľ ZŤP/ZŤPP)	31 608	2 634
Zvýhodnenie na 3. a ďalšie vyživované dieťa (držiteľ ZŤP/ZŤPP)	34 008	2 834

Zdroj: student.finance.cz

3.4 Výpočet dane

Výpočet dane z príjmov fyzických a právnických osôb sa v mnohých krokoch líši. Kým daň z príjmov právnických osôb sa vypočíta z výsledku hospodárenia upraveného o položky zvyšujúce a znižujúce výsledok hospodárenia, a tiež o pripočítateľné a odpočítateľné položky, daň pre fyzické osoby sa počíta zo všetkých príjmov, ktoré subjekt nadobudol za mesiac či rok práce.

V prvom kroku je potrebné rozhodnúť, či boli zdroje príjmu len od jedného alebo od viacerých zamestnávateľov. Závisia od toho nielen ďalšie kroky vo výpočte, ale tiež skutočnosť, kto bude podávať daňové priznanie a zúčtovať daň.

V prípade, že všetky príjmy boli len od jedného zamestnávateľa, alebo od viacerých zamestnávateľov v zdaňovacom období postupne, môže zamestnanec požiadať o zúčtovanie dane (je možné tak vykonať písomne do 15.2. alebo zaškrtnutím v prehlásení k dani) svojho zamestnávateľa, ktorý tak zúčtovanie vypracuje za neho. Zamestnanec teda nemusí sám podávať daňové priznanie. Ak má však zamestnanec zdroje príjmov od viacerých zamestnávateľov súčasne, alebo jeho vedľajšie činnosti vykazujú príjem väčší ako 6 000 Kč, je povinný na konci roka sám podať vyúčtovanie dane. (vypocet.cz, 2015)

Keď subjekt rozhodne, či zúčtovanie vykoná jeho zamestnávateľ alebo podá vyúčtovanie dane sám, je potrebné roztriediť príjmy, na také, ktoré sú od dane oslobodené, ďalej na príjmy, ktoré nie sú predmetom dane a na príjmy, ktoré predmetom dane sú a zároveň nie sú od dane oslobodené.

Po tomto kroku nasleduje „očistenie“ príjmov o také, ktoré sú zdaňované zvláštnou sadzbou dane – tieto výnimky môžeme nájsť v §36 a tiež v jednotlivých paragrafoch, ktoré určujú čo patrí resp. nepatrí do príjmov (§6 - §10).

Po vykonaní predchádzajúcich krokov nasleduje výpočet tzv. čiastkových (dílčích) základov dane. Príjmy zo závislej činnosti poplatníka sa sčítajú a navýšia o výšku sociálneho a zdravotného poistenia, ktoré odvádza za zamestnanca zamestnávateľ.

Celková suma týchto dvoch častí sa vyjadruje ako čiastkový (dílčij) základ dane z príjmu zo závislej činnosti.

Sociálne a zdravotné poistenie je v Českej republike zo zákona povinné. Povinnosť platiť tieto odvody príslušnému úradu majú nielen zamestnávateľia, ale rovnako aj zamestnanci a osoby samostatne zárobkovo činné (OSVČ). Výška jednotlivého poistného sa počíta z minimálneho vymeriavacieho základu, presnejšie z úhrnu príjmov zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov za daný mesiac. (finance.cz, 2016)

Jednotlivé sadzby sociálneho a zdravotného poistenia je možné vidieť v tabuľke č 3.

Tab. 3 Sadzby sociálneho a zdravotného poistenia

Poistné	Zamestnanec	Zamestnávateľ	Celkom	OSVČ
Zdravotné poistenie	4,5% (1/3 z 13,5%)	9% (2/3 z 13,5%)	13,5%	13,5%
Sociálne poistenie celkom	6,5%	25,0%	31,5%	30,6%
Nemocenské poistenie	0%	2,3%	2,3%	1,4%
Dôchodkové poistenie	6,5%	21,5%	28%	28%
Štátna politika zamestnanosti	0%	1,2%	1,2%	1,2%
Celkom ZP + SP	11%	34%	45%	44,1%

Zdroj: i-poradce.cz, 2015

Druhým krokom je stanovenie si jednotlivých čiastkových (dílčích) základov dane podľa §7 - §10, ktoré po sčítaní (ak sú kladné) spolu s čiastkovým základom dane zo závislej činnosti (§6), tvoria celkový základ dane. Ak však súčet čiastkových základov dane podľa §7 - §10 vyjde záporný, celkovým základom dane, je len čiastkový základ dane zo závislej činnosti (§6).

Následne je nutné základ dane zaokrúhliť na celé sto koruny nahor. V prípade, že v minulých rokoch nebola uplatnená strata, je možné tak vykonať v tomto kroku (stratu je možné odčítať maximálne do 5 rokov od roku, kedy vznikol nárok ju uplatniť). (Česká republika, 1992)

Takto upravený základ dane je možné znížiť o nezdaniteľné časti, ktoré môžeme nájsť v §15 ZDP, a tiež o odpočítateľné položky podľa §34 (bližšie sa položkám znižujúcim základ dane budú venovať ďalšie kapitoly). Vypočítaný a znížený základ dane o všetky položky, znižujúce jeho výšku sa vynásobí sadzbou dane – 15%, výslednou hodnotou je daň zaokrúhľená na celé sto koruny dolu.

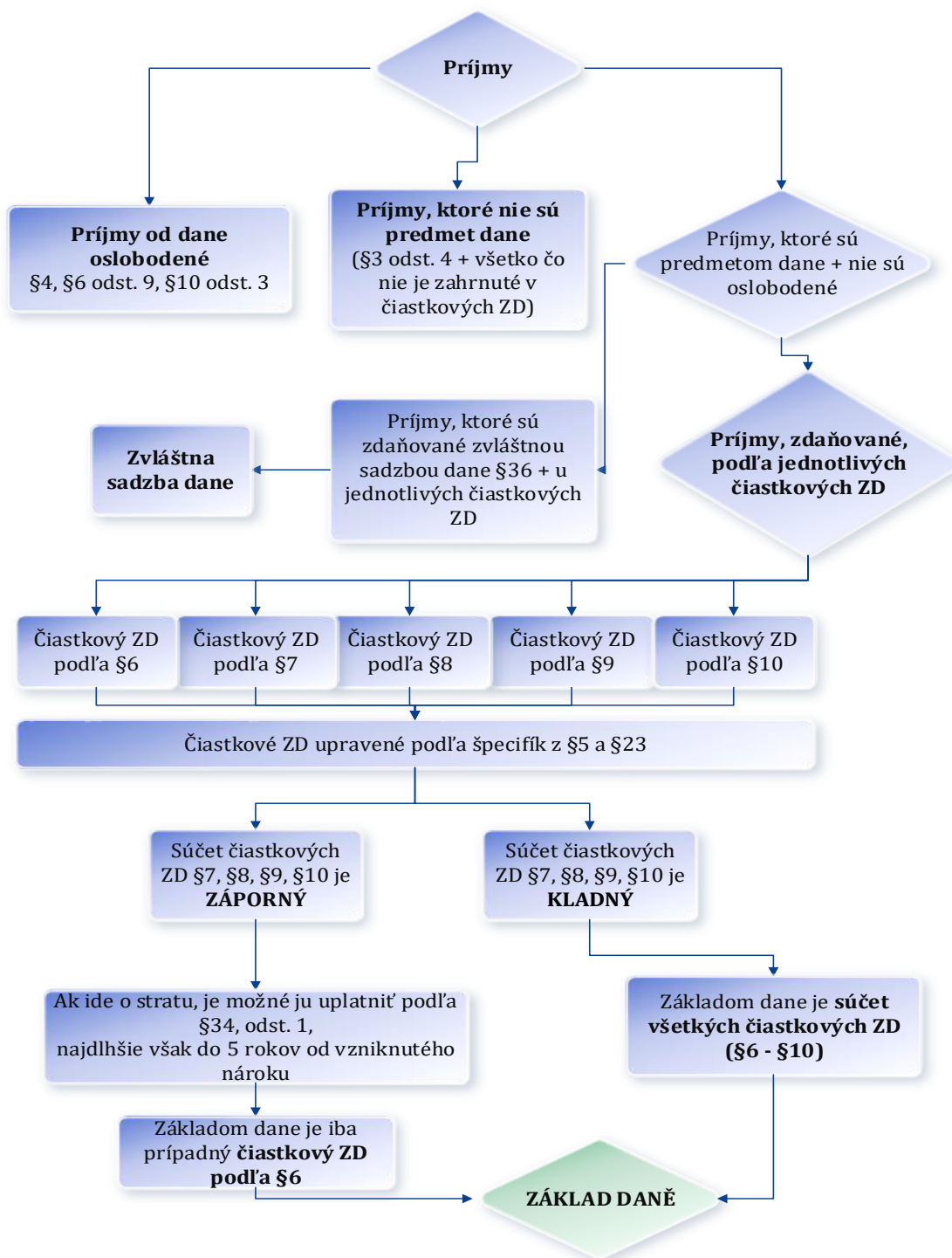
V prípade, že súčet príjmov zo závislej činnosti a ostatných čiastkových základov dane (§7- §10) presiahne 48-násobok priemernej mzdy, ktorá pre rok 2016 činí 1 296 288 Kč, je nutné, aby sa daň zvýšila o tzv. solidárne zvýšenie dane. Toto sa vypočíta z čiastky rozdielu, o ktorú bola presiahnutá výška 48-násobku priemernej mzdy. Solidárne zvýšenie dane má podľa § 16a ZDP výšku 7%. (Děrgel, 2014)

Súčet dane spolu so solidárnym zvýšením dane, po splnení podmienok, stanovených zákonom, je možné ďalej znížiť o zľavy na dani, či daňové zvýhodnenia na vyživované deti a manželku. Tu hovoríme o daňovej povinnosti alebo daňovom bonuse. Rozdiel medzi pojмами je v tom, že v prípade, daňovej povinnosti poplatník uhradí finančnému úradu finálnu čiastku. Ak však daňové zvýhodnenia po odpočítaní od dane, daň znížia natoľko, že čiastka presiahne hodnotu až do mínusu - poplatník na dani nezaplatí, nič ale naopak finanční úrad vyplatí zvyšný rozdiel poplatníkovi. (finance.cz, 2016)

Na záver výpočtu je poplatník schopný povedať, či musí správcovi dane doplatiť výslednú čiastku- daňovú povinnosť, alebo mu finanční úrad vráti daňový bonus.

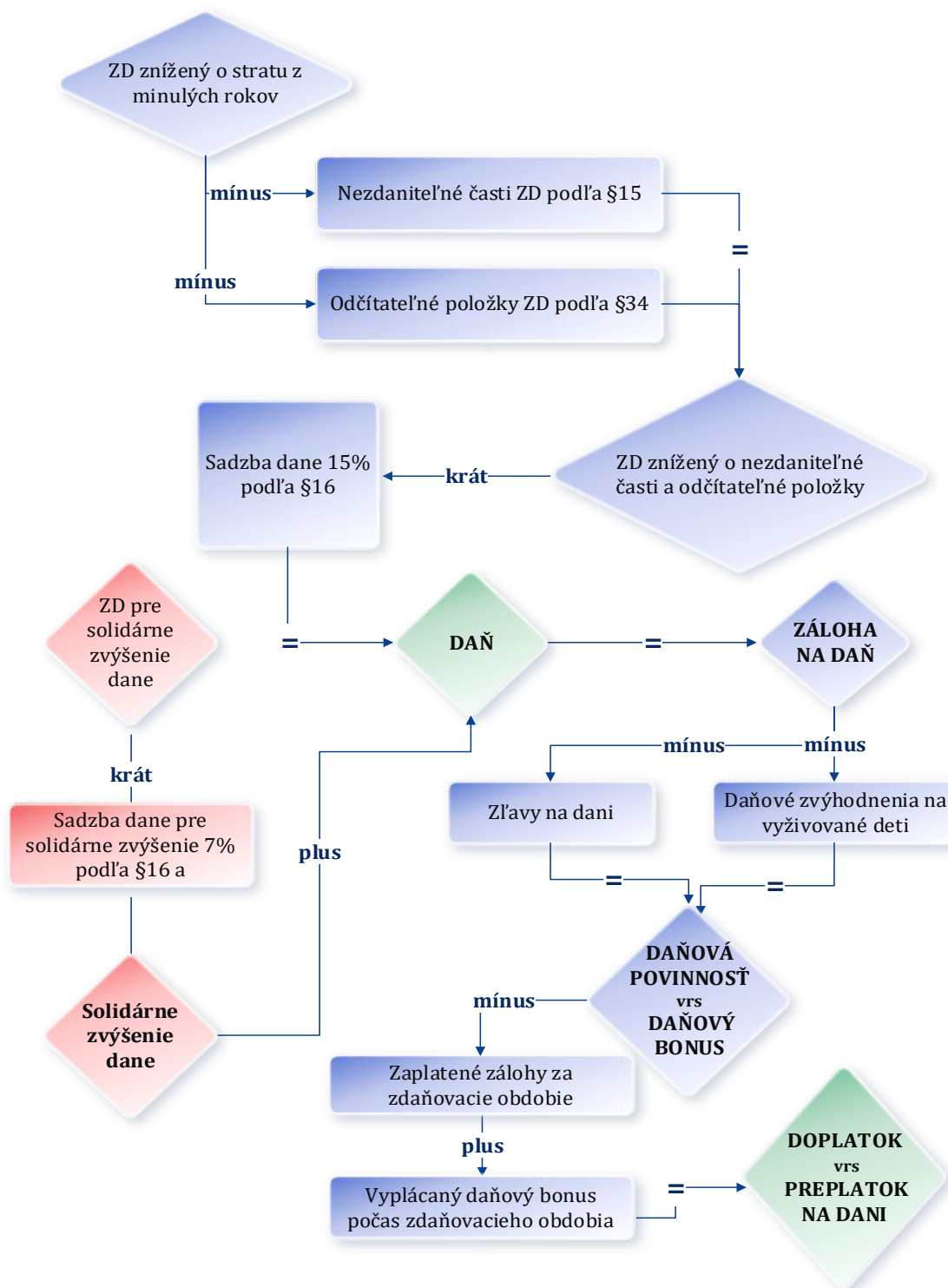
Ak však fyzická osoba v priebehu roka, platila tzv. zálohy na daň, výslednou čiastkou, ktorú subjekt skutočne zaplatí, ešte nemusí byť tá, ktorej výpočet bol popísaný vyššie. Je nevyhnutné, aby od daňovej povinnosti alebo daňového bonusu boli odčítané zaplatené zálohy platené poplatníkom a pripočítaná výška vyplácaného daňového bonusu za celé zdaňovacie obdobie. Výslednou sumou, ktorú poplatník bude povinný zaplatiť, alebo dostane od správcu dane vrátené, je čiastka, vypočítaná po poslednej úprave. (Dvořáková, 2013)

Na obrázkoch č. 3 a č. 4 je v pokračovaní schematicky zobrazený postup výpočtu daňovej povinnosti poplatníka.

Obr. 3 Schéma výpočtu daňovej povinnosti

Zdroj: Daň z príjmov 2015: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni k 1.1.2015., 2015

Obr. 4 Schéma výpočtu daňovej povinnosti pokračovanie
 Zdroj: peníze.cz, 2016 a Daň z príjmov srozumiteľne, 2015 a Daň z príjmov 2015: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni k 1.1.2015., 2015

4 Praktická časť

Praktická časť je rozdelená na dve časti – prvá časť vyhodnocuje aktuálnu problematiku zdaňovania študentov prostredníctvom analýzy prieskumu dotazníkového šetrenia, v ktorom respondenti odpovedali na rad otázok, týkajúcich sa daňového zaťaženia študentov. V ďalšej kapitole praktickej časti bakalárskej práce bude na základe zistených informácií z dotazníkového prieskumu na modelových príkladoch vypočítané daňové zaťaženie študentov a následne navrhnutá optimalizácia jednotlivých výsledkov.

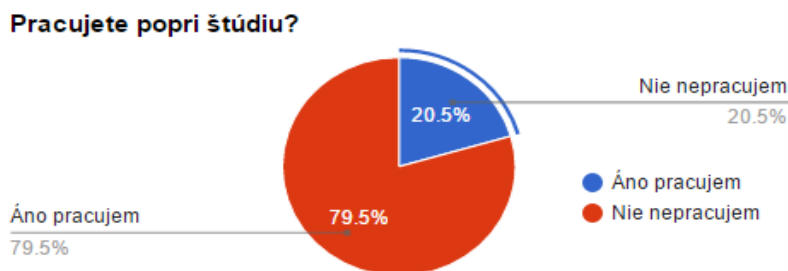
4.1 Dotazníkové šetrenie

V úvode praktickej časti bolo uskutočnené dotazníkové šetrenie s názvom „*Daňové zaťaženie študentov*“, ktoré malo za úlohu zistiť, ako respondenti vnímajú daňový systém v ich každodennom živote. Dotazník obsahoval 12 otázok, z toho 3 z nich slúžili ako podklad pre bližší charakter a identifikáciu respondentov. Tento typ otázok bol umiestnený na konci dotazníkového formulára. Otázky sú zamerané na zistenie aktuálneho stavu informovanosti študentov s ohľadom na ich daňové zaťaženie v súčasnej pracovnej činnosti. Znenie jednotlivých otázok dotazníka je uvedené v prílohe A bakalárskej práce.

Prieskum mal elektronickú podobu a nakoľko je primárne určený študentom, ktorý počas štúdia vykonávajú aj určitú pracovnú činnosť bol zdieľaný predovšetkým na sociálnej sieti Facebook, v rôznych študentských skupinách, ktoré sú opýtaným najbližšie. Dotazník taktiež vyplňali známi študentmi z môjho blízkeho okolia. Formulár dotazníkového šetrenia bol vytvorený pomocou nástroja „Google formuláre“. Respondenti ho vyplňali v priebehu druhého štvrtroku roku 2016. Všetky vyhodnotené otázky sú vyjadrené ako v absolútnych, tak aj relatívnych jednotkách.

Výskumu sa zúčastnilo 200 respondentov - študentov, z toho po vyplnení prvej otázky „*Pracujete popri štúdiu?*“ bolo zistené, že pracujúcich študentov, je z celkového počtu opýtaných respondentov, takmer 80% (159 študentov). Iba 20,5% študentov počas štúdia na strednej či vysokej škole nepracuje. Z uvedeného, je možné konštatovať, že popri štúdiu nepracuje každý 5. študent.

Dá sa povedať, že dotazník je dostatočne relevantný, nakoľko prvou otázkou, ktorá mala filtračný charakter, boli eliminovaní študenti, ktorý popri štúdiu nepracujú, a tak, v konečnom dôsledku, nedeformujú výsledky.

Obr. 5 Pomer pracujúcich a nepracujúcich študentov

Opýtaní respondenti sú vo veku od 15 rokov, čo je podľa Zákona č.262/2006 Zb., zákonníka práce možné iba v prípade, že študent ukončil povinnú školskú dochádzku. Najčastejšie zastúpenou skupinou účastníkov prieskumu s takmer 90%, sú osoby vo veku od 21 do 25 rokov. Títo študenti pochádzajú prevažne z Českej republiky a Slovenska. Najvyšší počet opýtaných respondentov - takmer 62% sú študenti, ktorý ukončili strednú školu s maturitou, druhou, početne najzastúpenejšou skupinou (30%) sú študenti – absolventi I. stupňa vysokej školy (bakalárskeho). V nasledujúcich tabuľkách č. 4, 5 a 6 je možné vidieť výsledky identifikačných otázok, ktoré určujú pomer, v akom sa respondenti prieskumu zúčastnili. (Česká republika, 2006)

Tab. 4 Veková hranica respondentov

Aký je Váš vek?	Absolútny počet	Relatívny počet (%)
15 - 20	10	6,3 %
21 - 25	137	86,2 %
26 a viac	12	7,5 %

Tab. 5 Štátna príslušnosť respondentov

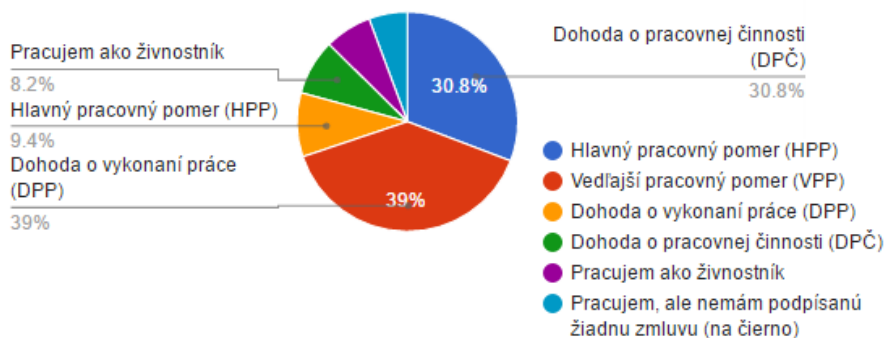
Aký je Vaša štátna príslušnosť	Absolútny počet	Relatívny počet (%)
Česká republika	117	73,6%
Slovensko	42	26,4%

Tab. 6 Maximálne dosiahnuté vzdelanie respondentov

Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?	Absolútny počet	Relatívny počet (%)
Základná škola	3	1,9 %
Stredná škola ukončená z výučným listom	0	-
Stredná škola s maturitou	98	61,6 %
Vyššia odborná škola	0	-
Vysoká škola - bakalársky stupeň	48	30,2 %
Vysoká škola - magisterský stupeň	10	6,3 %

Jednou z dôležitých otázok, pre ďalšie spracovanie bakalárskej práce, bola otázka, „Aký typ pracovnej činnosti študenti popri štúdiu vykonávajú?“. Z odpovedí respondentov, ktoré sú uvedené v relatívnom vyjadrení na obrázku č. 5 je možné identifikovať, že najčastejšie študenti pracujú na dohodu o vykonaní práce (DPP) – 39% (62 respondentov), hneď v „tesnom závесе“ sú práce uzatvorené na dohodu o pracovnej činnosti (DPČ) s takmer 31% (49 respondentov). Na hlavný pracovný pomer pracuje, z celkového počtu 159 opýtaných, presne 15 študentov – čo je takmer 10%. Zaujímavosťou je aj skutočnosť, že študenti budú radšej pracovať na hlavný pracovný pomer alebo slobodne rozbehnú vlastné podnikanie (OSVČ – takmer 9%), ako by mali vykonávať pracovnú činnosť na základe vedľajšieho pracovného pomeru, ktorý z výsledku dotazníkového šetrenia vyšiel na necelých 6% (9 respondentov).

Aký typ pracovnej činnosti vykonávate?

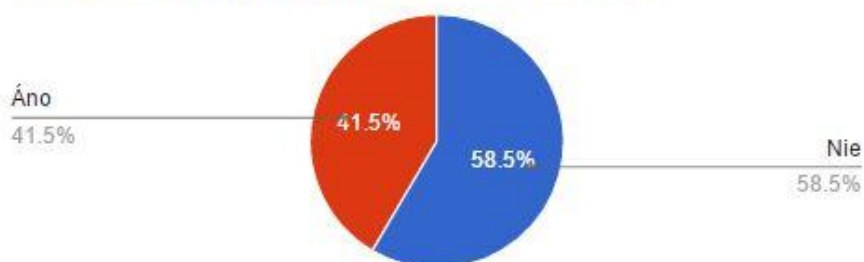
Obr. 6 Pracovné činnosti vykonávané študentmi

Z dotazníkového prieskumu je možné konštatovať, že respondenti pracujúci počas štúdia, sa o svoje príjmy, a z toho plynúce daňové zaťaženie, zaujímajú, ale informovanosť o aktuálnych zmenách v daňovom systéme im takmer v 60% chýba. Záujem

opýtaných o daňovú problematiku nevzniká len v dôsledku nutnosti, na základe vyplynutia z pracovných povinností, Do ich pozornosti sa dostáva aj kvôli všeobecnému prehľadu a orientácii v daniach.

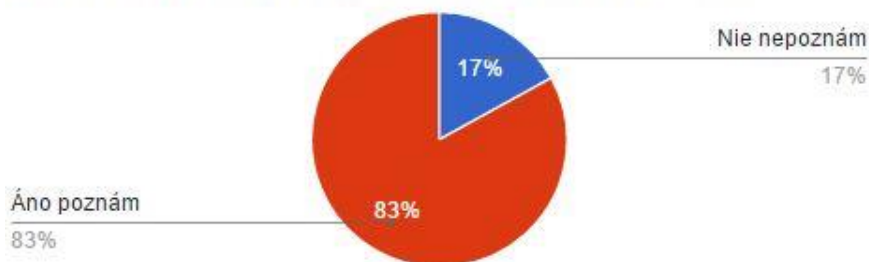
Z uskutočneného prieskumu vyplýva, že viac ako 80% opýtaných pozná výšku daní z príjmu, ktorú odvádza štátu. Len malá časť respondentov – 27, z celkového počtu 159 opýtaných, výslednú čiastku, zaplatenú štátu na dani z príjmov, nepozná. Jednou z variant, prečo táto skutočnosť môže nastať, je dôsledok neinformovania zamestnancov zo strany zamestnávateľa – nakoľko viac než 50% účastníkov prieskumu pri podpisovaní zmluvy či dohody nie je oboznámených s výškou daňového zaťaženia svojho budúceho príjmu.

Sledujete aktuálne zmeny v daňovom systéme

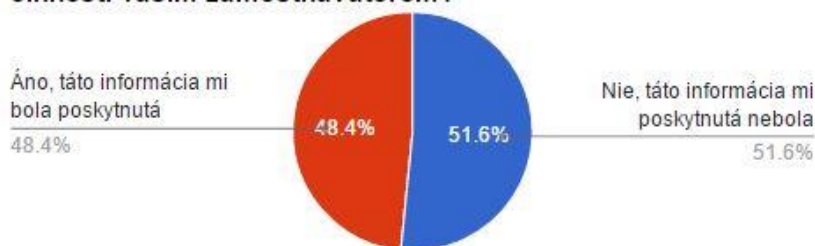
Obr. 7 Sledovanosť aktualít v daňovom systéme

Poznáte výšku dane z príjmov, ktorú odvádzate štátu?

Obr. 8 Informovanosť o vlastných daniach

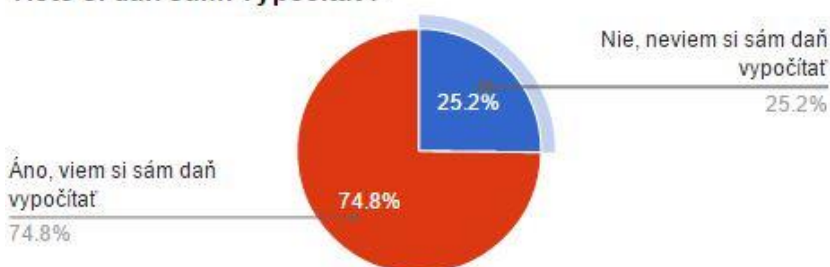
Boli ste informovaní o výške dane pri uzatvárani pracovnej činnosti Vaším zamestnávateľom?

Obr. 9 Informovanosť od zamestnávateľa

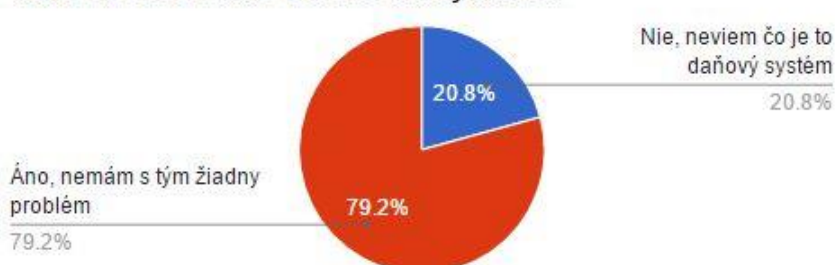
Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že v daňovom systéme sa vie zorientovať takmer 80% študentských respondentov, zvyšných 20% (33 opýtaných) je v oblasti daní neznalých. V prípade výpočtu vlastného daňového zaťaženia, takmer 75% účastníkov prieskumu (119 opýtaných), odpovedalo, že si vie daňovú povinnosť vypočítať, avšak v doplňujúcej otázke, ktorá znela „Kto vykonáva Váš výpočet a zúčtovanie na dani?“ takmer 92% respondentov uviedlo, že hoci sú schopní túto daň sami vypočítať, uskutočňuje to za nich účtovník alebo iný odborník z oblasti daňovej problematiky.

Viete si daň sami vypočítať?

Obr. 10 Znalosť výpočtu dane

Viete sa zorientovať v daňovom systéme?

Obr. 11 Znalosť daňového systému

Na záver je možné problematiku študentského zdanenia zhodnotiť tak, že študenti majú záujem sa orientovať v daňovom systéme, avšak nemajú dostatočnú motiváciu sa tejto oblasti viac venovať, a tak prenechávajú svoje výpočty a optimalizáciu daní na odborníkoch, ktorý sa zaoberajú daňovým systémom dlhý čas.

4.2 Optimalizácia daňového zaťaženia študentov

V tejto časti bakalárskej práce, na základe výsledkov najčastejšie zastúpených pracovných činností vykonávaných študentmi, z dotazníkového šetrenia, bude na modelových príkladoch študentských príjmov vypočítaná daňová povinnosť, a následne vykonané porovnanie a návrh optimalizácie daňového zaťaženia príjmu pre študentov. Metodické osoby boli vytvorené na základe najzastúpenejších výsledkov identifikačných otázok respondentov v dotazníkovom prieskume.

Prvým z výpočtov bude príjem študentky zo Slovenska, druhým z modelových príkladov bude príjem českého študenta. V každom z príkladov bude vypočítaná daňová povinnosť pre jednotlivé pracovné činnosti založené ako na DPP či DPČ, tak aj na základe živnostenského oprávnenia.

4.2.1 Optimalizácia daňového zaťaženia slovenskej študentky

Prvým modelovým príkladom je slečna zo Slovenskej republiky Alexandra Kubašíková, ktorá má 24 rokov. Po získaní bakalárskeho titulu z marketingu, študuje druhým rokom na nadväzujúcom stupni - Manažment. Je slobodná, bezdetná. Rodičov má rozvedených. Otec jej každý mesiac posiela výživné v hodnote 5 000 Kč, ale popri štúdiu, ešte navyše, pracuje ako sekretárka. Za 80 hodín mesačne, je odmeňovaná fixnou mzdou v hodnote 7 900 Kč. U zamestnávateľa podpísala prehlásenie k dani.

Okrem toho pracuje príležitostne ako hosteska na veľtrhoch, kde má jej mzda hodnotu 2 600 Kč za mesiac, taktiež chodí raz do týždňa upratovať do hotela Viktória, kde jej hodinová mzda činí 70 Kč/hod – za mesiac odpracuje 20 hodín. V rámci týchto zárobkov nemá ani u jedného zamestnávateľa podpísané prehlásenie k dani.

Každé štyri mesiace chodí darovať krv do transfúzneho centra. Na doplnkovom penzijnom sporení si každý mesiac sporí 300 Kč. V marci poskytla v rámci zbierky, peňažný dar onkologickému centru v hodnote 1500 Kč.

1. Dohoda o vykonaní práce (DPP)

V rámci optimalizácie daňového zaťaženia študentkinho príjmu bude, v prvom modeli, vypočítaná daňová povinnosť pre príjmy založené na základe DPP, DPČ a živnostenského oprávnenia. Výsledky z jednotlivých výpočtov budú porovnané a následne navrhnuté riešenie, ktoré by malo odpovedať najnižšej a zároveň, pre poplatníka, najlepšej daňovej povinnosti.

Prvou zo situácií bude pracovná činnosť slečny Kubašíkovej uzatvorená na základe dohody o vykonaní práce (DPP). Postup zdanenia jednotlivých činností za mesiac práce na „dohodu“, ale aj za celý rok je možné vidieť nižšie.

Jedným z príjmov slečny Alexandry je fixná mzda v hodnote 7 900 Kč, nakoľko u tohto zamestnávateľa podpísala prehlásenie k dani, môže uplatniť zľavu

na poplatníka a taktiež na študenta (pretože je študentkou prezenčného štúdia), ktoré jej z tohto podpisu plynú a má na ne nárok. Nakoľko, v prípade DPP, čiastka príjmu neprekročila hranicu 10 000 Kč, nebudú zo mzdy strhnuté odvody do sociálneho a zdravotného zabezpečenia.

Tab. 7 Výpočet mesačnej zálohovej dane

Text	Hodnota v Kč
Základ dane z príjmu podľa § 6	7 900
Záloha na daň (15%)	1 185
Záloha na daň zaokrúhlená (na 100 Kč nahor)	1 200
Zľava na poplatníka	2 070
Zľava na študenta	335
Záloha na daň po zľavách (1200-2070-335)= - 4 220	0

Záloha na daň z príjmov po odčítaní zliav na poplatníka a študenta vyšla záporná, preto je možné povedať, že z tohto príjmu študentke Alexandre nevzniká žiadna daňová povinnosť.

Ďalšie dva príjmy, ktoré plynú z vykonávaných prác poplatníčky – 2 600 Kč a 1 400 Kč (70 Kč x 20 hodín) je nutné zdať – táto situácia nastáva kvôli skutočnosti, že študentka Kubašiková nepodpísala u daných zamestnávateľov prehlásenie k dani. Je však nutné podotknúť, že poplatník môže za zdaňovacie obdobie podpísať prehlásenie k dani iba u jedného zamestnávateľa, preto Alexandre vzniká povinnosť zdať svoje príjmy tzv. zrážkovou daňou z príjmu, zároveň jej nevzniká nárok na uplatnenie zliav na dani v týchto dvoch prípadoch. Podmienka DPP o platení odvodov sociálnemu a zdravotnému zabezpečeniu v oboch prípadoch neprekročila hranicu 10 000 Kč. Zrážkovú daň je následne po vypočítaní nutná zaokrúhliť na celé koruny dolu.

Tab. 8 Výpočet mesačnej zrážkovej dane

Text	Hodnota v Kč
Základ dane z príjmu podľa § 6	2 600
Zrážková daň (15%)	390
Zrážková daň zaokrúhlená (na 100 Kč nadol)	390

Tab. 9 Výpočet mesačnej zrážkovej dane

Text	Hodnota v Kč
Základ dane z príjmu podľa § 6	1 400
Zrážková daň (15%)	210
Zrážková daň zaokrúhlená (na 100 Kč nadol)	210

Poplatníčke vzniká povinnosť uhradiť za mesiac odpracovaných činností celkovú čiastku zrážkovej dane v hodnote 600 Kč.

Nakoľko študentka Alexandra mala súčasne uzatvorených viac dohôd o vykonaní práce, vzniká jej povinnosť vypočítať ročné zúčtovanie dane a podať daňové priznanie. Študentka má povinnosť pri podávaní daňového priznania doložiť v rámci príloh potvrdenie o návšteve školy za celé zdaňovacie obdobie, v ktorom poplatníčka študovala, ako aj „*potvrdenia o zdaniteľných príjmoch zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov*“ od jednotlivých zamestnávateľov, na základe ktorých bude daňové priznanie vyplnené.

Príjmy, ktoré boli Alexandre zdanené zrážkovou daňou (600 Kč/ mesiac) si môže poplatníčka dobrovoľne zahrnúť do svojho daňového priznania – v prípade, že počas celého roka mala nízke príjmy, bude jej táto daň vrátená.

Ako bolo spomínané vyššie v teoretickej časti, daňovú povinnosť je možné optimalizovať, a tak je možné, aby si poplatník, v tomto prípade študent, znížil výšku dane. Jednou z možností ako optimalizovať daňové zaťaženie poplatníka je úprava základu dane o nezdaniteľné a odčítateľné položky, taktiež je možné určité príjmy do základu dane nezahrnúť z dôvodu oslobodenia príjmov od dane.

V prípade študentky Alexandry, je možné základ dane nenavýšiť o príjem vyplácaného výživného od jej otca ($5\,000 \times 12 = 60\,000$), ktoré je na základe §4 ZDP, od dane oslobodené. Vďaka tomu, že poplatníčka počas roka bola trikrát darovať krv, sporí si na penziu a dala dar onkologickému centru, je možné jej daňovú povinnosť optimálne znížiť o tieto nezdaniteľné časti základu dane. V ďalšom kroku bude preto vypočítané ročné zúčtovanie dane založené na dohodách o vykonaní práce.

Tab. 10 Ročné zúčtovanie dane na základe DPP

Rok	Neoptimalizované daňové zaťaženie 2015	Optimalizované daňové zaťaženie 2015
Čiastkový základ dane		
- zo závislej činnosti §6 (7 900 x 12)	94 800	94 800
(2 600 x 12)	31 200	31 200
(1 400 x 12)	16 800	16 800
Celkový základ dane	142 800	142 800
Nezdaniteľné časti základu dane		
- dary	-	1 500
- darovanie krvi (2 000 x 3)	-	6 000
- doplnkové penzijné sporenie (300 x 12)	-	3 600
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	142 800	131 700
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	142 800	131 700
Záloha na daň 15%	21 420	19 755
Zľavy na dani		
- na poplatníka	-	24 840
- na študenta	-	4 020
Daň po zľavách	21 420	-9 105

Z ročného zúčtovania je možné vidieť, že ak by poplatníčkine príjmy neboli daňovo zoptimalizované, musela by na dani doplatiť takmer 21 500 Kč. Preto sa za najlepšie riešenie javí forma optimalizovaná – tzn. uplatnenie nezdaniteľných položiek zo základu dane a uplatnenie zliav, na ktoré má poplatníčka, po podpísaní prehlásenia k dani, nárok. V takomto prípade potom študentke nevzniká povinnosť nič na dani doplácať.

Z výpočtu je možné preto konštatovať, že hoci daňová povinnosť v skutočnosti vyšla záporná zo zákona platí, že „do mínusu“ ísť nemôže, a preto jej daňová povinnosť nevzniká (daň=0). Počas roka študentka zaplatila na zrážkovej dani zo závislej činnosti 7 200 Kč, ako bolo uvedené v teoretickej časti bakalárskej práce, túto čiastku je potrebné odčítať od nulovej daňovej povinnosti.

2. Dohoda o pracovnej činnosti (DPČ)

Druhou zo situácií je, že študentka uzatvorila všetky vykonávané zamestnania na základe dohôd o pracovnej činnosti. Dohoda o pracovnej činnosti je druhou z najčastejších pracovných činností, na základe ktorých študenti pracujú.

Zákon stanovuje, že do výšky 2 499 Kč, je príjem oslobodený od platenia odvodov do sociálneho a zdravotného zabezpečenia. Každý príjem nad túto hranicu následne podlieha, ako dani z príjmov, tak aj odvodom. Poplatníčka Kubašíková za prácu sekretárky poberá fixný príjem 7 900 Kč, zo zákona jej plynie povinnosť platiť sociálne aj zdravotné poistenie rovnako ako daň. Nakoľko, v tomto prípade, u zamestnávateľa podpísala prehlásenie k dani, môže si uplatniť zľavy na dani.

Tab. 11 Výpočet mesačnej zálohy – podpísané prehlásenie k dani

Text	Hodnota v Kč
Základ dane z príjmu podľa § 6	7 900
Sociálne poistenie (25%)	1975
Zdravotné poistenie (9%)	711
Základ dane	10 586
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nahor)	10 600
Záloha na daň (15%)	1 590
Zľava na poplatníka	2 070
Zľava na študenta	335
Záloha na daň po zľavách (1 590 – 2070-335)= - 815	0

Na rozdiel od DPP je v prípade, dohody o pracovnej činnosti poplatník zdaňovaný zálohovou daňou aj v situácií, ak nepodpíše prehlásenie k dani. Výpočet mesačnej zálohy na daň z príjmu, v jednotlivých prípadoch, kedy poplatníčka nepodpísala prehlásenie k dani, je uvedený v nasledujúcich tabuľkách, pre každú vykonanú prácu samostatne.

Tab. 12 Výpočet mesačnej zálohy – nepodpísané prehlásenie k dani

Text	Hodnota v Kč
Základ dane z príjmu podľa § 6	2 600
Sociálne poistenie (25%)	650
Zdravotné poistenie (9%)	234
Základ dane	3 484
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nahor)	3 500
Záloha na daň (15%)	525

Tab. 13 Výpočet mesačnej zálohy – nepodpísané prehlásenie k dani

Text	Hodnota v Kč
Základ dane z príjmu podľa § 6	1 400
Sociálne poistenie (25%)	-
Zdravotné poistenie (9%)	-
Základ dane	1 400
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nahor)	1 400
Záloha na daň (15%)	210

Na základe výpočtov mesačných záloh je poplatníčka povinná odvádzať na zálohách každý mesiac celkovú čiastku v hodnote 775 Kč(525 + 210). Študentke rovnako vzniká povinnosť na konci zdaňovacieho obdobia urobiť ročné zúčtovanie dane a následne podať daňové priznanie. V nasledujúcej tabuľke bude, na porovnanie daňového zaťaženia, ročné zúčtovanie optimalizované, ale taktiež neoptimalizované.

Tab. 14 Ročné zúčtovanie dane z príjmu na základe DPČ

Rok	Neoptimalizované daňové zaťaženie 2015	Optimalizované daňové zaťaženie 2015
Čiastkový základ dane		
- zo závislej činnosti §6		
- (7 900 x 12) + (2686 x 12)	127 032	127 032
- (2 600 x 12) + (884 x 12)	41 808	41 808
- (1 400 x 12)	16 800	16 800
Celkový základ dane	185 640	185 640
Nezdaniteľné časti základu dane		
- dary	-	1 500
- darovanie krvi (2 000 x 3)	-	6 000
- doplnkové penzijné sporenie (300 x 12)	-	3 600
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	185 640	174 540
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	185 600	174 500
Záloha na daň 15%	27 840	26 175
Zľavy na dani		
- na poplatníka	-	24 840
- na študenta	-	4 020
Daň po zľavách	27 840	-2 685

Z výsledkov daňového zaťaženia je zrejmé, že ak by poplatníčka uplatnila zníženie daňovej povinnosti pomocou daňovej optimalizácie podľa výpočtu z vyššie uvedenej tabuľky, poplatníčke by nevznikla povinnosť doplatiť finančnému úradu 27 840 Kč, ale jej daňová povinnosť by bola nulová.

Nakoľko poplatníčka každý mesiac platila zálohy na dani v hodnote 775 Kč, čo predstavuje ročne 9 300 Kč, bolo by potrebné túto čiastku ešte odčítať od vypočítanej daňovej povinnosti.

3. Živnosť

Ak by si študentka založila podnikanie na základe živnostenského listu, mohla by si všetky príjmy, ktoré jej za rok vznikli vložiť do podnikania. Následne by bolo nutné vyjadriť výdavky spojené s podnikaním a odvieť príslušnú daň.

Ako bolo spomínané v teoretickej časti, ak by bola živnosť založená prvým rokom, študentke ešte nevzniká povinnosť platiť zálohy na sociálnom a zdravotnom poistení. Tie sa počítajú zo skutočného zisku očisteného o výdavky.

Poplatníčka sa môže rozhodnúť akým spôsobom bude výdavky uplatňovať. Prvou možnosťou je uplatnenie výdavkov v skutočnej výške (v tomto prípade je študentka povinná viesť daňovú evidenciu alebo účtovníctvo). Druhou možnosťou je uplatnenie výdavkov z percenta - u živnosti 60% (študentka je povinná viesť evidenciu pohľadávok a príjmov).

V prípade, že by všetky príjmy poplatníčky v hodnote 142 800 Kč boli zjednané na základe študentkinej živnosti, výdavky na ich dosiahnutie, zaistenie a udržanie by celkovo tvorili 45 000 Kč. Rozdelenie na jednotlivé činnosti je možné vidieť v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 15 Rozdiel medzi skutočnými a percentuálnymi výdavkami

Činnosť	Príjmy z podnikania	Skutočné výdavky	Percentuálne výdavky (60%)
Administratívna činnosť	94 800	25 000	56 880
Hosteska	31 200	14 000	18 720
Upratovačka	16 800	6 000	10 080
Celkom	142 800	30 000	85680

V tabuľke je jasne vidieť rozdiel medzi skutočnými a percentuálnymi výdajmi. V ďalšej časti bude vypočítané ročné zúčtovanie dane študentky v oboch prípadoch a následne bude porovnaná najvýhodnejšia optimalizovaná daňová zaťaženosť poplatníčky.

Tab. 16 Ročné zúčtovanie dane – skutočné a percentuálne výdavky

Rok	Skutočné výdavky	Percentuálne výdavky
Čiastkový základ dane		
- z podnikania - OSVČ		
- (7 900 x 12)	69 800	37 920
- (2 600 x 12)	17 200	12 480
- (1 400 x 12)	10 800	6 720
Celkový základ dane	97 800	57 720
Nezdaniteľné časti základu dane		
- dary	1 500	1 500
- darovanie krvi (2 000 x 3)	6 000	6 000
- doplnkové penzijné sporenie (300 x 12)	3 600	3 600
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	86 700	46 020
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	86 700	46 000
Záloha na daň 15%	13 005	6 900
Zľavy na dani		
- na poplatníka	24 840	24 840
- na študenta	4 020	4 020
Daň po zľavách	-15 855	-21 960

Výsledky tabuľky nám poukazujú na skutočnosť, že ak by študentka využila skutočné výdavky, jej základ dane by bol väčší, ako v prípade uplatnenia percentuálnych výdavkov, a tak by daňové zaťaženie poplatníčky bolo vyššie. V rámci daňovej optimalizácie je pre študentku preto výhodnejšie uplatniť výdavky percentom, táto metóda je výhodná aj z hľadiska času a nákladov – poplatníčka by v prípade skutočných výdavkov musela viesť buď daňovú evidenciu alebo účtovníctvo.

Ďalšou výhodou výdavkov z percenta je aj skutočnosť, že študentka nemusí na dani nič doplácať a platiť v budúcom daňovom období zálohy dane. Táto výhoda vychádza zo skutočného zisku, ktorý, ak nepresiahne cca 60 000 Kč, odvádzať spomínané zálohy a odvody nemusí. Z tabuľky teda vyplýva, že v prípade skutočných výdavkov, kde čistý zisk vychádza na takmer 100 000 Kč, by poplatníčka odvody a zálohy nasledujúce daňové obdobie platiť musela, na rozdiel od výdavkov percentom.

V závere je možné jednoznačne konštatovať, že pri porovnaní všetkých vypočítaných typov pracovných činností a ich daňového zaťaženia slovenskej študentky Alexandry, je relevantne najlepšou možnosťou, pri uplatnení daňovej optimalizácie, práve dohoda o vykonaní práce (DPP). Za týchto okolností vychádza daňové zaťaženie poplatníčky najnižšie. Túto skutočnosť bolo možné sledovať napr. v situácii,

kedy v prípade dohody o pracovnej činnosti, bolo vďaka presiahnutiu hranice 2 499 Kč, nutné odvieť odvody do sociálneho a zdravotného zabezpečenia. Týmto sa, na rozdiel od príjmov založených na základe DPP, zaťaženie dane zväčšilo, namiesto toho aby bola daň znížená.

Výhodné pre poplatníčku by bolo tiež živnostenské podnikanie, ale len za predpokladu, že by ročný rozdiel medzi príjmami a výdavkami bol maximálne 60 000 Kč (v roku 2015, je táto hranica 63 865 Kč)

Ďalšou z možností, ako čo najlepšie optimalizovať daňové zaťaženie poplatníčky, okrem postupov a znížení, ktoré boli uvedené vyššie, by sa javila kombinácia závislých prác, ktoré by boli uzatvorené na základe rôznych zmlúv a dohôd.

4.2.2 Optimalizácia daňového zaťaženia českého študenta

Druhým modelových príkladom je český študent Miloš Smoleník, 21 ročný. Po ukončení maturitného ročníka, študuje už 2. rok nábytkový dizajn na vysokej škole. Je bezdetný, slobodný.

Za dobrý prospech v prvom ročníku získal štipendium v hodnote 25 000 Kč. Po pri štúdiu má platenú stáž 12 000 Kč za mesiac. Túto prácu má dohodnutú na 25 hodín týždenne a má podpísané prehlásenie k dani. Okrem toho, od zamestnávateľa dostáva stravné lístky v hodnote 80 Kč (s príspevkom zamestnávateľa – 57 Kč/ks).

Tri mesiace okrem stáže taktiež pracoval na stavbe, kde bol odmeňovaný hodinovou mzdou 100 Kč/hod. – mesačne odpracoval 70 hodín. Okrem toho si založil na základe živnostenského listu podnikanie v oblasti dizajnu, kde mal za rok príjmy v celkovej hodnote 40 000 Kč (5 zákaziek za 8 000 Kč) – uplatňuje výdaje percentom (60%).

Sporí si na životnom poistení 200 Kč/mesiac a tiež na penzijnom pripoistení 200 Kč/mesiac. Je pravidelným darcom krvi – za rok 4 krát. Prenajíma malú garsonku, ktorú v minulosti zdedil po babičke, za 5 000 Kč mesačne.

1. Dohoda o vykonaní práce (DPP)

V nasledujúcej časti bude vypočítaná mesačná optimalizovaná daňová povinnosť a taktiež ročné zúčtovanie dane poplatníka Miloša za predpokladu, že by mal pracovné činnosti uzatvorené na dohodu o vykonaní práce DPP – okrem príjmov zo živnosti a z prenájmu, ktoré do príjmov zo závislej činnosti nepatria.

V prvom prípade stáže, kedy študent podpísal u zamestnávateľa prehlásenie k dani, môže v rámci optimalizácie uplatniť zľavy na poplatníka a študenta, avšak je povinný platiť sociálne a zdravotné postenie, nakoľko poplatník prekročil hranicu stanovenú zákonom – 10 000 Kč.

Tab. 17 Výpočet mesačnej zálohy – podpísané prehlásenie k dani

Text	Hodnota v Kč
Príjmy zo závislej činnosti podľa §6	12 000
- Sociálne poistenie (25%)	3 000
- Zdravotné poistenie (9%)	1080
Základ dane	16 080
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nahor)	16 100
Záloha na daň (15%)	2 415
Zľava na poplatníka	2 070
Zľava na študenta	335
Záloha na daň po zľavách (2415-2070-335)= 10	10

Z tabuľky je viditeľné, že poplatníkovi vzniká povinnosť platiť na zálohách daň vo výške 10 Kč/mesačne. Na zálohách za rok teda zaplatí 1 200 Kč (12 x 10).

Druhým z príjmov je 3 mesačná práca na stavbe – tu študent nepodpísal prehlásenie k dani, preto si nemôže uplatniť zľavy na dani, daň bude odvedená zrážkou. Príjem za mesiac je vyčíslený na 7 000 Kč – z toho vyplýva, že poplatník nemusí platiť sociálne a zdravotné poistenie.

Tab. 18 Výpočet mesačnej zrážkovej dane –nepodpísané prehlásenie k dani

Text	Hodnota v Kč
Príjmy zo závislej činnosti podľa §6	7 000
- Sociálne poistenie (25%)	-
- Zdravotné poistenie (9%)	-
Samostatný základ dane	7 000
Základ dane zaokrúhlený (na celé Kč dolu)	7 000
Zrážková daň (15%)	1 050

Študent má povinnosť za 3 mesiace práce na stavbe zaplatiť na zrážkovej dani 3 150 Kč (3 x 1050).

Na konci zdaňovacieho obdobia vzniká poplatníkovi povinnosť vypočítať ročné zúčtovanie dane spolu s podaním daňového priznania. Tak ako bolo spomínané už v predchádzajúcej kapitole, poplatník sa môže rozhodnúť, akým spôsobom bude uplatňovať výdavky na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmu. Študent Miloš v rámci živnosti a prenájmu by mal využívať výdavky percentuálnou časťou – u živnosti je to 60%, u prenájmu 30%, ktoré sú pre jeho daňové zaťaženie optimálnejšie.

Ako bolo vyššie uvedené, pri vyčísl'ovaní príjmov poplatníka Miloša v rámci optimalizácie jeho daňového zaťaženia, je potrebné zmieniť aj príjem v podobe štipendia v hodnote 25 000 Kč a poskytnuté stravné lístky od zamestnávateľa, u ktorého má dohodnutú stáž. V oboch prípadoch tieto príjmy nebudú zahrnuté do základu dane z dôvodu, že sú od dane oslobodené. Optimalizovať daňové zaťaženie poplatníka je však možné v prípade penzijného pripoistenia, životného poistenia a darovania krvi poplatníkom. Tieto položky môžu základ dane študenta znížiť, a tak ovplyvniť jeho daňové zaťaženie. V nasledujúcej tabuľke bude vypočítané ročné zúčtovanie dane, ktoré bude zahrňovať neoptimalizované, ale aj optimalizované čiastky.

Tab. 19 Ročné zúčtovanie dane

Rok	Neoptimalizované daňové zaťaženie 2015	Optimalizované daňové zaťaženie 2015
Čiastkové základy dane		
1. zo závislej činnosti §6		
- stáž (12 000x 12)	144 000	144 000
- sociálne poistenie (25%)	36 000	36 000
- zdravotné poistenie (9%)	12 960	12 960
- práca na stavbe (100 x 70) x 3	21 000	21 000
2. z podnikania §7 (40 000 – 24 000)	16 000	16 000
3. z prenájmu majetku §9 (5000 x 12) – 18 000	42 000	42 000
Celkový základ dane	271 960	271 960
- uplatnená strata	-	-
Základ dane znížený o stratu	271 960	271 960
Nezdaniteľné časti základu dane		
- darovanie krvi (2 000 x 4)	-	8 000
- doplnkové penzijné pripoistenie (200 x 12)	-	2 400
- životné poistenie (200 x 12)	-	2 400
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	271 960	259 160
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	271 900	259 100
Daň 15% zo ZD	40 785	38 865
Zľavy na dani		
- na poplatníka	-	24 840
- na študenta	-	4 020
Daň po zľavách	40 785	10 005

Optimalizácia študentovho daňového zaťaženia spôsobilo zníženie jeho daňovej povinnosti na štvrtinu. Výsledok je možné vidieť vyššie v tabuľke. Poplatník však počas roka na zálohách zo závislej činnosti zaplatil celkom 4 350 Kč $((3 \times 1\,050) + (10 \times 12))$. V prípade uplatnenia optimalizácie mu vznikla povinnosť doplatiť na dani 5 655 Kč. Zákon však stanovuje, že ak výška záloh v predchádzajúcom období nepresiahne 30 000 Kč, zálohy na nasledujúce zdaňovacie obdobie nemusí platiť.

Na nasledujúcom ročnom zúčtovaní bude možné sledovať, akú by mal poplatník daňovú povinnosť v prípade, že by nepodnikal na základe OSVČ, ale tieto príjmy by mu plynuli zo zákaziek, ktoré by boli uzatvorené na dohodu o pracovnej činnosti. Keďže by každá z 5 zákaziek na návrh dizajnu nábytku bola uzatvorená bez podpísania prehlásenia k dani na čiastku 8 000 Kč – študent by nemusel platiť zdravotné a sociálne poistenie. Zmena výšky neoptimalizovaného a optimalizovaného daňového zaťaženia bude teda nasledovná:

Tab. 20 Alternatívne zúčtovanie dane

Rok	Neoptimalizované daňové zaťaženie 2015	Optimalizované daňové zaťaženie 2015
Čiastkové základy dane		
1. zo závislej činnosti §6		
- stáž (12 000x 12)	144 000	144 000
- sociálne poistenie (25%)	36 000	36 000
- zdravotné poistenie (9%)	12 960	12 960
- práca na stavbe (100 x 70) x 3	21 000	21 000
- návrh nábytkového dizajnu (8 000 x 5)	40 000	40 000
2. z prenájmu majetku §9 (5000 x 12) – 18 000	42 000	42 000
Celkový základ dane	295 960	295 960
- uplatnená strata	-	-
Základ dane znížený o stratu	295 960	295 960
Nezdaniteľné časti základu dane		
- darovanie krvi (2 000 x 4)	-	8 000
- doplnkové penzijné pripoistenie (200 x 12)	-	2 400
- životné poistenie (200 x 12)	-	2 400
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	295 960	283 160
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	295 900	283 100
Daň 15% zo ZD	44 385	42 465
Zľavy na dani		
- na poplatníka	-	24 840
- na študenta	-	4 020
Daň po zľavách	44 385	13 605

Ako je zrejmé z tabuľky č. 20 - optimalizovaná daňová povinnosť študenta by mu daňovú povinnosť znížila o takmer 31 000 Kč. V prípade, že by poplatník Miloš zrušil podnikanie a svoje zákazky na návrh dizajnu podpísal na základe dohody o vykonaní práce, na zrážkovej dani by počas roka zaplatil 6 000 Kč a na zálohovej dani 1 200 Kč. Celkovo by na zálohách počas roka vyplatil 7 200 Kč – v prípade optimalizácie svojho daňového zaťaženia, by bol povinný na dani doplatiť 6 405 Kč, v opačnom prípade by táto čiastka bola 37 185 Kč.

Z hľadiska optimalizácie daňového zaťaženia pri porovnaní výsledkov v tabuľkách č. 19 a č. 20 je optimalizovaný doplatok na dani o 750 Kč väčší než v prípade, že by poplatník Miloš z časti podnikal na základe OSVČ.

2. Dohoda o pracovnej činnosti DPČ

Druhou možnosťou, ako môže študent optimalizovať svoje daňové zaťaženie je situácia, že by všetky príjmy zo závislej činnosti mal uzatvorené na základe dohody o pracovnej činnosti. V nasledujúcej časti bude preto vypočítaná jeho mesačné a ročné daňové zaťaženie. V tomto prípade, bude taktiež daňové zaťaženie optimalizované čiastkami, ktoré boli popísané v predchádzajúcej časti.

Ak by boli obidva príjmy uzatvorené na DPČ, študent prekročil v oboch prípadoch príjmov hranicu 2 499 Kč, a tak musí odvádzať odvody do sociálneho a zdravotného zabezpečenia. Za stáž, vďaka podpisu prehlásenia k dani, si môže uplatniť zľavy na dani.

Tab. 21 Mesačná záloha na daň

Text	Hodnota v Kč
Príjmy zo závislej činnosti podľa §6	12 000
- Sociálne poistenie (25%)	3 000
- Zdravotné poistenie (9%)	1 080
Základ dane	16 080
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nahor)	16 100
Záloha na daň (15%)	2 415
Zľava na poplatníka	2 070
Zľava na študenta	335
Záloha na daň po zľavách (2415-2070-335)= 10	10

Tab. 22 Mesačná záloha na daň

Text	Hodnota v Kč
Príjmy zo závislej činnosti podľa §6	7 000
- Sociálne poistenie (25%)	1 750
- Zdravotné poistenie (9%)	630
Základ dane	9 380
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nahor)	9 400
Záloha na daň (15%)	1 410

Tab. 23 Ročné zúčtovanie dane

Rok	Neoptimalizované daňové zaťaženie 2015	Optimalizované daňové zaťaženie 2015
Čiastkové základy dane		
1. zo závislej činnosti §6		
- stáž (12 000x 12)	144 000	144 000
sociálne poistenie (25%)	36 000	36 000
zdravotné poistenie (9%)	12 960	12 960
- práca na stavbe (100 x 70) x 3	21 000	21 000
sociálne poistenie (25%)	5 250	5 250
zdravotné poistenie (9%)	1 890	1 890
2. z podnikania §7 (40 000 – 24 000)	16 000	16 000
3. z prenájmu majetku §9 (5000 x 12) – 18 000	42 000	42 000
Celkový základ dane	279 100	279 100
- uplatnená strata	-	-
Základ dane znížený o stratu	279 100	279 100
Nezdaniteľné časti základu dane		
- darovanie krvi (2 000 x 4)	-	8 000
- doplnkové penzijné pripoistenie (200 x 12)	-	2 400
- životné poistenie (200 x 12)	-	2 400
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	279 100	266 300
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	279 100	266 300
Daň 15% zo ZD	41 865	39 945
Zľavy na dani		
- na poplatníka	-	24 840
- na študenta	-	4 020
Daň po zľavách	41 865	11 085

V ročnom zúčtovaní znovu platí, že v situácii, kedy by sa poplatník rozhodol pre optimalizovanú daň, jeho daňová povinnosť by bola 4 krát nižšia, ako v prípade neoptimalizovaného daňového zaťaženia. Z tabuliek mesačnej výšky dane je možné konštatovať, že na zálohách dane počas roka poplatník zaplatil 5 430 Kč, túto čiastku je potrebné odčítať od výšky dane (v tomto prípade optimalizova-

nej), ktorá bola vypočítaná v ročnom zúčtovaní (11 085 Kč). Vo výsledku poplatník musí finančnému úradu doplatiť 5 655 Kč, namiesto čiastky 36 435 Kč. Študent má tiež povinnosť podať daňové priznanie.

Ak by poplatník nemal založené podnikanie na základe OSVČ, mohol by si tieto príjmy uzatvoriť na základe podpísania dohody o pracovnej činnosti a jeho ročné zúčtovanie by vyzeralo nasledovne:

Tab. 24 Alternatívne ročné zúčtovanie dane

Rok	Neoptimalizované daňové zaťaženie 2015	Optimalizované daňové zaťaženie 2015
Čiastkové základy dane		
3. zo závislej činnosti §6		
- stáž (12 000x 12)	144 000	144 000
sociálne poistenie (25%)	36 000	36 000
zdravotné poistenie (9%)	12 960	12 960
- práca na stavbe (100 x 70) x 3	21 000	21 000
sociálne poistenie (25%)	5 250	5 250
zdravotné poistenie (9%)	1 890	1 890
- návrh nábytkového dizajnu (8 000 x 5)	40 000	40 000
sociálne poistenie (25%)	10 000	10 000
zdravotné poistenie (9%)	3 600	3 600
4. z prenájmu majetku §9 (5000 x 12) – 18 000	42 000	42 000
Celkový základ dane	316 700	316 700
- uplatnená strata	-	-
Základ dane znížený o stratu	316 700	316 700
Nezdaniteľné časti základu dane		
- darovanie krvi (2 000 x 4)	-	8 000
- doplnkové penzijné pripoistenie (200 x 12)	-	2 400
- životné poistenie (200 x 12)	-	2 400
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	316 700	303 900
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	316 700	303 900
Daň 15% zo ZD	47 505	45 585
Zľavy na dani		
- na poplatníka	-	24 840
- na študenta	-	4 020
Daň po zľavách	47 505	16 725

Ako je možné vidieť z výsledku, daň vyšla takmer o 5 640 Kč vyššia. Po odčítaní od dane 16 725 z výšky vyplatených záloh zo závislej činnosti počas roka (9 240 Kč) poplatníkovi vzniká povinnosť doplatiť 7 485 Kč.

V porovnaní s daňovým zaťažením študenta v prípade, že Miloš podniká na základe OSVČ, je táto daňová povinnosť o 1 830 Kč vyššia. Preto z hľadiska

daňovej optimalizácie je pre študenta výhodnejšie, aby v rámci vedľajšej činnosti podnikal a uplatňoval nezdaniteľné položky a zľavy na dani, vďaka ktorým môže byť poplatníkově daňové zaťaženie takto nízke.

3. Živnosť

V prípade, že by poplatník Miloš zahrnul všetky získané príjmy zo závislej činnosti do svojho podnikania spolu s nájomným za garsónku, ktorú by mal tiež zaradenú do obchodného majetku jeho príjmy by boli celkom 265 000 Kč. Výpočet jeho daňovej povinnosti je uvedený v tabuľke č. 26, kde budú v rámci optimalizácie porovnané skutočné výdavky, z výdavkami z percenta, aby bolo zrejmé, ktorý spôsob by bol výhodnejší v rámci daňového zaťaženia študenta.

Zároveň, nakoľko má živnosť založenú len prvý rok, nebude platiť zálohy na zdravotnom ani sociálnom zabezpečení. Daňová optimalizácia bude zahrnutá do ročného zúčtovania, na základe položiek, ktoré študentovi znížia daňové zaťaženie.

Tab. 25 Rozdiel medzi skutočnými a percentuálnymi výdavkami

Činnosť	Príjmy z podnikania	Skutočné výdavky	Percentuálne výdavky (60%)
Hlavná podnikateľská činnosť	40 000	15 000	24 000
Stáž	144 000	50 000	86 400
Práca na stavbe	21 000	8 000	12 600
Prenájom garsónky	60 000	23 000	36 000
Celkom	265 000	96 000	159 000

Tab. 26 Ročné zúčtovanie dane – skutočné a percentuálne výdavky

Rok	Skutočné výdavky	Percentuálne výdavky
Čiastkové základy dane		
1. z podnikania §7		
- hlavné podnikanie 40 000	25 000	16 000
- stáž (12 000 x 12)	94 000	57 600
- práca na stavbe (100 x 70) x 3	13 000	8 400
- prenájom bytu (5000 x 12)	37 000	24 000
Celkový základ dane	169 000	106 000
- uplatnená strata	-	-
Základ dane znížený o stratu	169 000	106 000
Nezdaniteľné časti základu dane		
- darovanie krvi (2 000 x 4)	8 000	8 000
- doplnkové penzijné pripoistenie (200 x 12)	2 400	2 400
- životné poistenie (200 x 12)	2 400	2 400
Základ dane znížený o nezdaniteľné časti	156 200	93 200
Základ dane zaokrúhlený (na 100 Kč nadol)	156 200	93 200
Daň 15% zo ZD	23 430	13 980
Zľavy na dani		
- na poplatníka	24 840	24 840
- na študenta	4 020	4 020
Daň po zľavách	-5 430	-14 880

Študent je povinný si podať daňové priznanie, kde tieto svoje príjmy prizná – avšak daň platiť nebude – nakoľko zo zákona je možné prejsť do mínusovej čiastky iba v prípade, že poplatník uplatňuje daňovú zľavu na dieťa, vtedy mu finančný úrad vráti preplatok na dani formou daňového bonusu. Za týchto okolností bude teda daňová povinnosť poplatníka v oboch prípadoch nulová.

Záverom je možné konštatovať, že najlepšou optimalizovanou možnosťou daňového zaťaženia sa pre študenta Miloša javí podnikanie na základe OSVČ, v ktorom mu daňová povinnosť na rozdiel od dohôd vyšla nulová.

Ak by si však poplatník chcel vybrať jednu z možných dohôd mimo pracovný pomer (DPP/DPČ) a v prípade, že by zároveň podnikal v rámci vedľajšej činnosti, daňové zaťaženie po odčítaní záloh so závislej činnosti vychádza v oboch prípadoch - doplatiť na dani rovnakú čiastku.

Za predpokladu, že by študent nemal založené živnostenské oprávnenie (nepodnikal by) a všetky jeho príjmy z tohto druhu by boli uzavreté na jednu zo spomínaných dohôd, optimalizovaná a zároveň nižšia daňová povinnosť by bola výhodnejšia v prípade dohody o vykonaní práce (DPP).

5 Diskusia

Bakalárska práca sa venuje problematike daňového zaťaženia študentov Českej republiky a Slovenska a jeho optimalizácii. Skôr ako sa pristúpilo ku konkrétnym výpočtom a riešeniam, bolo nutné najskôr dôkladne preštudovať relevantnú literatúru a zamerať sa na aktuálne zmeny súvisiace s touto témou, a to prostredníctvom zákonov z oblasti daní a pracovného práva ako aj elektronických zdrojov. Taktiež bolo potrebné zabezpečiť dostatočné množstvo informácií poskytnutých formou dotazníkového šetrenia. K tomu bolo nutné osloviť respondentov, ktorí by boli ochotní vyjadriť sa k niektorým otázkam súvisiacim s témou bakalárskej práce.

Praktická časť, ktorá je rozdelená na dve časti, obsahuje jednotlivé porovnania získané dotazníkovým šetrením a následne sa zameriava na konkrétne príklady výpočtov a následnej optimalizácie študentov zo Slovenska a Českej republiky.

V prvej časti bola vypracovaná analýza z vykonaného prieskumu, aká veľká časť študentov si popri štúdiu privyrába a ako vnímajú daňový systém s tým spojený (špeciálne daň z príjmov). Z 200 opýtaných respondentov odpovedalo 159, že sa okrem štúdia venujú aj pracovným činnostiam (čo predstavuje takmer 80%). Čo sa týka, konkrétne problematiky daní a daňového zaťaženia študentov, z dotazníkového šetrenia vyplynulo, že študenti sú v tejto oblasti zorientovaní, avšak v konečnej fáze, pri predkladaní vyúčtovania dane, sa vo väčšine prípadov obrátia na odborníkov. To však neznamená, že jednotlivé prípady nie je možné ešte zoptimalizovať.

Optimalizovať daňové zaťaženie je možné viacerými spôsobmi. Jedným z nich nepripočítavať do základu dane príjmy oslobodené od dane, ďalej odpočítat' od základu dane nezdaniteľné časti príjmu a odpočítateľné položky od základu dane. V neposlednom rade sú to zľavy na dani a daňové zvýhodnenia na vyživované deti.

V prípade riešených modelových príkladov českého a slovenského študenta by bolo možné znížiť daňovú povinnosť z uvedených príjmov poplatníkov, napríklad o zľavu na invaliditu (podľa stupňa invalidity), ak by poplatník trpel určitým telesným postihnutím, alebo môže žiadať o zľavu na manžela/ku (ak partnerov ročný príjem nepresahuje sumu 68 000 Kč). Ďalej by mohol nastať prípad, že poplatník má deti, ktoré s ním žijú v spoločne hospodáriacej domácnosti, tu je možné znížiť daňové zaťaženie o daňové zvýhodnenia na tieto deti.

V rámci nezdaniteľných položiek základu dane by bolo možné daňovú povinnosť modelových poplatníkov znížiť ešte o úroky z hypotekárneho alebo stavebného úveru. Zároveň ak by boli študenti členmi určitých odborových organizácií mohli by si svoje daňové zaťaženie znížiť o príspevky do týchto spoločností. Poslednou najreálnejšou možnosťou zníženia daňovej povinnosti modelových príkladov by nastalo v situácií, že by študenti platili poplatky za svoje skúšky – vtedy by študenti si mohli odpočítat' od základu dane celkovo čiastku v hodnote 10 000 Kč určenú za poplatky na štúdium. Všetky uvedené zvýhodnenia a zľavy je možné si uplatniť iba v prípade, ak daňovník spĺňa podmienky určené zákonom. Študent má možnosť stále poberať zľavu na študenta, spolu so zmienenými položkami a zvýhodneniami, za predpokladu prezenčnej formy štúdia.

Nakoľko výška daní u jednotlivých daňových poplatníkov a ich optimalizácia sú veľmi subjektívne, nie je možné vypracovať model optimálneho daňového zaťaženia študentov, ktorý by platil všeobecne. Vždy je nutné zohľadňovať množstvo faktorov, ktoré pri finálnom výpočte daní, do tohto procesu vstupujú. V každom prípade je nutné prihliadať na daňovníka ako subjekt, ktorý vychádza a pohybuje sa v určitom prostredí a ovplyvňuje ho množstvo činiteľov, ktoré v konečnom dôsledku majú značný dopad na finálny výsledok. Treba prihliadať na to, z akého domáceho prostredia poplatník pochádza, akým majetkom disponuje, a taktiež, aké má poplatník príjmy počas celého roka.

Ako bolo vyššie spomenuté optimalizovať daňovú povinnosť nie je možné zovšeobecniť. Znížiť daňové zaťaženie je možné už len na základe skutočností, ktoré súvisia so spôsobom uzatvárania pracovných zmlúv a dohôd, prípadne živností.

6 Záver

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo zhodnotenie súčasného stavu daňovej povinnosti študentov Českej a Slovenskej republiky a následne vykonanie optimalizácie ich daňové zaťaženia. Čo zahŕňalo navrhnúť zníženie daňovej povinnosti poplatníka tak, aby úpravy spojené so znížením daňového zaťaženia boli v súlade s daňovými zákonmi a pracovným právom Českej republiky.

V teoretickej časti bolo potrebné vymedziť základnú terminológiu a definovať hlavné pojmy, ktoré sa týkajú dani v širšom ale aj v užšom ponímaní, ako sú druhy závislých činností, živnosť, ďalej daň, výpočet dane, daňová optimalizácia, zľavy a nezdaniteľné položky a iné.

Táto časť tiež obsahuje popis a schému krokov potrebných pre výpočet a optimalizáciu daňovej povinnosti vo všeobecnom meradle.

Praktická časť pozostáva z dvoch častí. V úvode prvej kapitole praktickej časti bolo uskutočnené dotazníkové šetrenie, ktoré malo za úlohu preskúmať informovanosť a všeobecný rozhľad študentov v skúmanej problematike. Analýzou bolo zistené, že študenti sú v tejto oblasti zorientovaní, avšak konečný výpočet dane prenechajú odborníkom z dôvodu neustále meniacich sa daňových zákonov.

V druhej kapitole praktickej časti boli, na základe najčastejších odpovedí z dotazníkového šetrenia, vytvorené a popísané dve modelové persóny slovenského a českého študenta. V tejto časti boli implementované najviac opakujúce sa prípady závislých činností alebo živností, na základe ktorých si môžu študenti popri štúdiu privyrábať.

Výpočet dane z príjmov týchto dvoch person bolo vykonané v dvoch krokoch. V prvom kroku boli popísané skutočnosti, ktoré vstupovali resp. nevstupovali do výpočtu konkrétnych daní. Druhý krok obsahoval samotný výpočet daňovej povinnosti, ktorý bol navrhnutý dvoma spôsobmi. Prvý z nich bol jednoduchý výpočet dane, ktorý neobsahoval žiadne prvky znižujúce daňovú povinnosť. Druhá možnosť zahŕňala optimalizačné prvky, ktoré ovplyvnili konečný výstup dane.

Implementáciou optimalizačných prvkov v rámci modelovej situácie bol dokázaný priamy vzťah medzi vstupmi a výstupmi výpočtu dane, pri použití rôznych typov položiek znižujúcich daňovú povinnosť.

V rámci komparácie bolo navrhnuté optimálne riešenie daňovej povinnosti pre konkrétnu persónu a ďalej boli vymenované ďalšie možnosti, ako možno ovplyvniť, poprípade zmeniť, konečný výsledok.

Ako bolo spomenuté v diskusií, nie je reálne, vytvoriť optimalizačný model daňového zaťaženia, ktorý by platil vo všeobecnosti pre každého študenta. Vždy ide o súbor viacerých aspektov, ktoré do konkrétneho procesu výpočtu dane vstupujú, a tak veľkou mierou ovplyvňujú záverečný výstup.

Táto práca však ukázala alternatívy, akými spôsobmi je možné realizovať výpočet dane konkrétneho subjektu. Ak študenti disponujú primeranými znalosťami v problematike daní a pracovného práva, môžu si, v čo najväčšej miere optimalizovať svoje výdavky, pri zohľadnení všetkých možností pri výpočte svojej daňovej povinnosti.

7 Literatúra

AMBROŽ, JAN. *Daňová přiznání a optimalizace: [fyzické a právnické osoby, daňové tipy, vzorová daňová přiznání]*. Praha: Koršach, 2007. Daně pro každého (Koršach). ISBN 978-80-86296-14-2.

BRYCHTA, IVAN, IVAN MACHÁČEK, JIŘÍ STROUHAL A IVANA PILAŘOVÁ. *Meritum Daň z příjmů 2015: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni k 1. 1. 2015. 12. vydání.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. Meritum (ASPI). ISBN 978-80-7478-462-0.

BUSINESSINFO.CZ. *Živnost koncesovaná pro fyzické osoby s bydlištěm na území ČR.* In: Businessinfo.cz [online]. web: -, Aktualizované 20. 01. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/koncese-fo-bydliste-uzemi-cr-4873.html>

ČESKÁ REPUBLIKA. *Daňové zákony 2016, úplná znění platná k 1. 1. 2016: Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů.* In: . Praha: GRADA Publishing, a. s., 2016, ročník 2016, 25. vydání, s. 288.

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře ze dne 26. května 1995* [online]. In: Sbírka zákonů České republiky. 1995 [cit. 2016-04-28]. částka 31, s. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-117>

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 21. dubna 2006* [online]. In: Sbírka zákonů České republiky. 2006 [cit. 2016-04-28]. částka 84, s. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ze dne 02. října 2006* [online]. In: Sbírka zákonů České republiky. 1991 [cit. 2016-04-28]. částka 87, s. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/castka/1991-87>

DĚRGEL, MARTIN. *Řešené otázky ke zdanění fyzických osob 2014: [186 otázek.* Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-600-6.

DVOŘÁKOVÁ, VERONIKA. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2013/2014.* Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-916-8.

- FINANCE.CZ. *Daňový bonus*. In: Finance.cz [online]. finance.cz: -, 2016 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/mzda/vypocet-mzdy-a-zalohy-na-dan/danovy-bonus/>
- FINANCE.CZ. *Mzda. Zdravotní pojištění zaměstnanců*. In: Finance.cz [online]. Finance media a.s., 2016 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/mzda/odvody-socialniho-a-zdravotniho-pojisteni/zamestnanci-zdravotni-pojisteni/>
- FINANCE.CZ. *Zamezení dvojího zdanění*. In: Finance.cz [online]. Finance.cz -, 2016 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/dane-z-prijmu-ze-zahranici/zamezeni-dvojiho-zdaneni/>
- HŮRKA, PETR. *Pracovní právo v bodech s příklady. 4., aktualiz.* vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-440-8.
- IPOPADCE.CZ *Podnikání při studiu – jak na pojištění a daně: Podnikání při studiu 2016*. In: Ipodnikatel.cz [online]. web: -, 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Podnikam-jako/podnikani-pri-studiu-jak-na-pojisteni-a-dane.html>
- IPOPADCE.CZ *Sazby pojistného na zdravotní pojištění, sociální zabezpečení a důchodové spoření u zaměstnanců*. In: Iporadce.cz [online]. © 2016 Poradce s.r.o., 2015 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.i-poradce.cz/uzitecne-informace/sazby-pojistneho-na-zdravotni-pojisteni/92>
- JAKPODNIKAT.CZ *Dohoda o pracovní činnosti: Zdanění Dohody o pracovní činnosti*. In: Jakpodnikat.cz [online]. web: -, Aktualizované 28. 02. 2016 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.jakpodnikat.cz/dohoda-pracovni-cinnosti.php>
- JAKPODNIKAT.CZ *DPP - Dohoda o provedení práce*. In: Jakpodnikat.cz [online]. web: -, Aktualizované 25. 03. 2016 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://jakpodnikat.cz/dohoda-provedeni-prace.php>
- JAKPODNIKA.CZ *Všeobecné podmínky pro živnost, poplatky*. In: Jakpodnikat.cz [online]. web: -, Aktualizované 27. 08. 2014 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.jakpodnikat.cz/vseobecne-podminky-ziskani-zivnosti.php>
- JAKPODNIKAT.CZ *Zúčtování daně zaměstnance*. In: Jakpodnikat.cz [online]. web: -Aktualizované 15. 04. 2014 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.jakpodnikat.cz/dane-ze-mzdy.php>

- JAREŠ, MARTIN. *Predikce daňových výnosů: Daň z příjmu fyzických osob*. In: Slideplayer.cz [online]. © 2016 SlidePlayer.cz Inc. All rights reserved.: -, 2008 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://slideplayer.cz/slide/1930702/>
- JURČÍK, RADEK. *Daňové systémy v České republice a v mezinárodním srovnání se zaměřením na aktuální trendy. Vydání: první*. Ostrava: Key Publishing s.r.o., 2015. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-176-4.
- KALKULAČKY. *Daňová kalkulačka 2016 - Výpočet daně 2015* [online]. penize.cz, 2016 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/kalkulacky/vypocet-dane-danova-kalkulacka>
- KUBÁTOVÁ, KVĚTA. *Daňová teorie a politika. 6., aktualizované vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7478-841-3.
- MACHAČ, MARTIN. *Vyznejte se v pracovním právu: nezbytná příručka každého zaměstnance. 1. vyd.* Brno: Biz Books, 2014. Meritum (ASPI). ISBN 978-80-265-0266-1.
- NEŠČÁKOVÁ, LIBUŠE. *Pracovní právo pro neprávnický: rozbor vybraných ustanovení, praktická aplikace, vzory a příklady. 1. vyd.* Praha: Grada, 2012. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-4091-1.
- NEŠČÁKOVÁ, LIBUŠE A JAROSLAV JAKUBKA. *Zákoník práce 2014 - v praxi: komplexní průvodce s řešením problémů: právní stav k 1. 1. 2014* Praha: Grada, 2009-2014. Právo pro praxi. ISBN 978-80-2475-124-5.
- NERUDOVÁ, DANUŠE. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. 4., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-626-6.
- OSVOBOZENÍ OD DANĚ: *Osvobozené příjmy, které se nejčastěji vyskytují*. In: Finanční správa. web@fs.mfcr.cz, 2016 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/ostatni>
- PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, PETRA A MILENA OTAVOVÁ. *Daň z příjmů srozumitelně. Vydání první*. Ostrava: Key Publishing s.r.o., 2015. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-243-3.

- SOVOVÁ, OLGA a ZDENĚK FIALA. *Základy finančního a daňového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-223-3.
- SOUŠKOVÁ, MILENA A MICHAL SPIRIT. *Pracovní právo pro ekonomy*. Vydání první. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2014. ISBN 978-80-245-2067-4.
- STUDENT.FINANCE.CZ *Slevy na dani a daňová zvýhodnění*. In: Student.finance.cz [online]. Finance media a.s. © 2000 - 2016: -, 2016 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://student.finance.cz/prace-dane/dan-z-prijmu/slevy-na-dani/>
- ŠIROKÝ, JAN. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU, zdanění finančního sektoru. 6., aktualiz. a přeprac. vyd. včetně CD*. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-925-0.
- VANČUROVÁ, ALENA. *Zdanění osobních příjmů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7478-388-3.
- VLADIMÍR ŠINDELKA. *Daňová harmonizace*. In: Finance.cz [online]. web: -, 25. 06. 2001 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/17298-danova-harmonizace/>
- VYPOCET.CZ *Kdy si musí podávat daňové přiznání zaměstnanci sami?* In: Vypocet.cz [online]. 2015 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.vypocet.cz/cista-mzda/faq/kdy-si-musi-podavat-danove-priznani-zamestnanci-sami/>
- ŽIVNOSTI.EU *Druhy živností*. In: Živnosti.eu [online]. web: -, © 2010-2016 Všechna práva vyhrazena., 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.zivnosti.eu/druhy-zivnosti/>

Prílohy

A Dotazník

Daňové zaťaženie študentov

Dobrý deň, moje meno je Janka Tkáčová a touto cestou by som Vás chcela požiadať o vyplnenie tohto dotazníku, ktorý bude súčasťou mojej bakalárskej práce. Otázky sa týkajú pracovnej a daňovej problematiky študentov.

Dotazník je anonymný, zaberie maximálne 3 minúty a bude využitý len pre účely vyhodnotenia mojej bakalárskej práce na Mendelovej univerzite v Brne.

Za Vašu ochotu a čas Vám vopred veľmi pekne ďakujem.

1. Pracujete popri štúdiu?

- Áno pracujem
- Nie nepracujem

2. Aký typ pracovnej činnosti vykonávate?

- Hlavný pracovný pomer (HPP)
- Vedľajší pracovný pomer (VPP)
- Dohoda o vykonaní práce (DPP)
- Dohoda o pracovnej činnosti (DPČ)
- Pracujem ako živnostník
- Pracujem ale nemám podpísanú žiadnu zmluvu (na čierno)

3. Poznáte výšku dane z príjmov, ktorú odvádzate štátu?

- Áno poznám
- Nie, nepoznám

4. Viete si daň sami vypočítať?

- Áno, viem si sám daň vypočítať
- Nie, neviem si sám daň vypočítať

5. Kto vykonáva Váš výpočet a zúčtovanie na dani? (Ak ste v predchádzajúcej odpovedi zaškrtili ÁNO, prosím odpovedzte na túto otázku)

- Zúčtovanie a výpočet si robím sám
- Zúčtovanie a výpočet prenechávam na odborníkov (účtovníčky, personalistky)
- Iné

6. Boli ste informovaný o výške dane pri uzatváraní pracovnej činnosti Vaším zamestnávateľom?

- Áno, táto informácia mi bola poskytnutá
- Nie, táto informácia mi poskytnutá nebola

7. Viete sa zorientovať v daňovom systéme?

- Áno, nemám s tým žiadny problém
- Nie, neviem čo je to daňový systém

8. Sledujete aktuálne zmeny v daňovom systéme?

- Áno
- Nie

9. Za akým účelom sledujete aktuality v daňovej sfére?

- Zaujímam sa o dane
- Pracujem v daňovej sfére
- Iné

10. Aký je Váš vek?

- 15 – 20
- 21 – 25
- 26 – 30

11. Aká je Vaša štátna príslušnosť?

- Česká republika
- Slovensko
- Iné

12. Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?

- Základná škola
- Stredná škola ukončená výučným listom
- Stredná škola s maturitou
- Vyššia odborná škola
- Vysoká škola – bakalársky stupeň
- Vysoká škola – magisterský stupeň